

BIRÓ XAV. FERENC S.J.

A kommunizmus és JÉZUS SZIVE

KORDA RT. KIADÁSA BUDAPEST

PÁL GYÖRGY

B I R Ó X A V. F E R E N C S. J.:

A KOMMUNIZMUS ÉS JÉZUS SZIVE

„MISERENTISSIMUS REDEMPTOR“ ÉS A „QUADRAGESIMO ANNO“ PÁPAI
ENCIKLIKÁK MEGVILÁGÍTÁSÁBAN.

„Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökkévaló az Ő
irgalmassága. — Kicsoda bölcs, hogy fölfogja ezeket és
megértse az Úr irgalmasságait.“ (106. zsolt. 1. és 43. vers.)

K O R D A R. T. K I A D Á S A, B U D A P E S T.

723/1936. Imprimi potest. Budapestini, die 17. Nov. 1936. *Eugenius Somogyi S. J. provincialis.* — Nihil obstat. *Dr. Julius Čzapik* censor dioec. Nr. 4332/1936. Imprimatur. Strigonii, die 31. Dec. 1936.
Dr. Julius Machovich vic. gen.

1. A SZENT KOMMUNIZMUS ÉS JÉZUS SZÍVE. — AZ OROSZ KOMMUNIZMUS ÉS JÉZUS SZÍVE. — AZ ISTENGYŰLŐLET ÉS ISTENSZERETET. — „KI A BÖLCSE, HOGY FELFOGJA EZEKET ÉS MEGÉRTSE AZ ÚR IRGALMASSÁGAIT?” (106. zsoltt.)

Az természetes dolog, hogy én, mint jezsuita, nem foglalkozom a kommunizmussal, amennyiben az politikai rendszert alkot, hanem mint vallási képződményt nézem s kutatom, hogy vajjon követőit lehetne-e jobb belátásra bírni, az Úr Jézushoz közelebb hozni, földön és égben boldogítani.

Előadásom címe: „*A kommunizmus és a Jézus Szíve tisztelete, mint a gyógyszer*” nem erőszakolt, de még csak nem is véletlen, hanem valóság szerint való kapcsolat, amint azt rögtön beláthatjuk.

Az orosz kommunizmus a cári társadalom óriási vagyoni eltolódásaira s a schismaticus kereszténységnek azokkal szemben való szeretetlen viselkedésére a brutálisan kegyetlen reakció. De ez a természetes ok csak részben áll helyt, mert van ennek a kommunizmusnak — amennyiben az vallásos folyamatot is tartalmaz — *titokzatos, démoni* oka is. Azt az Isten és Krisztus ellen való gyűlöletet nem lehet mással magyarázni, mint az Úr szavaival: „Ez a ti órátok és a sötétség hatalma.” (Lk. 22, 53.)

A történelem folyamán keletkezett kommunista zavargások rendszeresen akkor jelentkeztek és igazolásukat is onnét merítették, hogy a tulajdonjog szeretetlen és igaztalan túlkapásai miatt nyomorba kerültek tömegek és nincstelenekké váltak milliók.

Ezen történelmi jelenségekre teszi a nagy apologeta, Hettinger, ezt a megjegyzést: „*A keresztény szeretet kommunizmusa nélkül minden tulajdonvagyon egy-egy büntény lenne az emberiség ellen.*” (Apol. V. 22. előadás.)

Már ezen megállapítások alapján is úgy látszik,

hogy kell belső kapcsolatnak lennie az Úr Jézus Szíve, a szeretetnek tisztelete és a kommunizmus között. És éppen azon pontban, amelyen forog ez a probléma, — a tulajdonjogban.

Kérdem ugyanis, mi hozta létre, — habár csak átmenetileg — azt az önkéntes lemondást a tulajdonról s ebből kifolyólag a jeruzsálemi hívek egy csoportjában azt a kommunizmust, amelyre a mi kommunistáink is szeretnek hivatkozni? Tagadhatatlan, hogy erről a szent kommunizmusról az Apostolok cselekedeteiben igen épületes dolgokat olvashatunk. (Ap. Csel. 2, 44. 45. és 4, 32—35.) Létrehozta a nagy szeretet a szegény Úr Jézus és a felebarát iránt.

Azután, kezdettől fogva ugyan mi állandósította meg a legtöbb ker. kat. családban és az összes szerzetes családokban is a kommunizmust? — A nagy szeretet az Úr Jézus és a felebarát iránt.

Tehát meg kell látni, hogy igen szoros összefüggés található a szent kommunizmus és az Úr Jézus Szíve között, amely a keresztény szeretetnek állandó forrása.

De hát ugyebár most a rossz, szinte ördögi kommunizmusról van szó! Van-e az Úr Jézus szentséges Szívének ehhez a kommunizmushoz is köze?

Van bizony! És pedig igen bensőséges köze.

Az a köze, hogy a határtalan istengyűlölet provokálja a végtelen istenszeretetet és irgalmasságot.

Kérem, ne botránkozzanak meg ezen állításon! Mert lehet megbotránkozni rajta! Éppen akkor mondá az Úr, hogy „*Boldog az, aki énbennem meg nem botránkozik*“, amikor tömegesen gyógyította a testi s lelki nyomorgókat, tehát nagy szeretetet gyakorolt. (Lk. 7, 21—24; Mt. 11., 1—7.)

Most se botránkozzanak meg az Úr Jézuson, ha az Ő nevében állítani merem, hogy bizonyos értelemben jobban Szívébe kapnak, jobban megilletik az Úr

irgalmasságát, jobban Szívén fekszenek azok a beláthatatlan milliós és milliós tömegek, — csak Oroszországban 140 millió van, — amelyek már kommunisták, vagy azokká lesznek, mint az a pár ezer biztos helyen, kolostorokban élő jámbor szerzetes és szerzetesnő, mint számtalan püspök papjaival és jó híveivel. Miért? Mert ha nem jó csodálatos fordulat, mint most remélhetőleg Spanyolországban, akkor közel a veszély, hogy elpusztulnak — a püspökök, a papok, a szerzetesek, szerzetesnők, még a hívek legnagyobb része is. Az Egyház nem, az bizonyos, de számtalan tagja, az igen. — A Megváltó Szívének, hogyne legyen hát köze ezen szinte megszámlálhatatlan tömegek sorsához!

2. JÉZUS SZÍVE ÉPPEN A SÁTÁN HATALMÁBA KERÜLT
EMBEREK JAVÁRA NYILATKOZTATTA KI MAGÁT. — A VÉG-
TELEN SZERETET, AZ ANYAI SZERETET A LEGNAGYOBB
BŰNÖSÖK IRÁNT.

Azután nem feltűnő-e, hogy szentséges Szívét is éppen ezen forradalmi, liberális, kommunista korszakokban és azok miatt a szerencsétlen, szinte hiába megváltott emberek miatt nyilatkoztatta ki Egyházának, akik pedig szintén az ő gyermekei és testvérei? — Az Úr ugyanis ezeket mondja Alacoque szent Margitnak Szíve tiszteletéről: „. . . Az a kívánság, hogy visszavonja őket — az embereket — a kárhozat útjáról, ahova a gonoszlelek seregestül hajtja őket, indította őt arra, hogy Szívét az embereknek kinyilatkoztassa a szeretetnek és üdvösségnek mindazon kincseivel, melyeket az magában foglal . . . és kimondta, hogy ez az ajátosság szeretetének mintegy utolsó erőfeszítése, melylyel a szeretettől sugallt megváltásnak ezen utolsó századaiban kedvezni akar az embereknek, hogy őket kiszabadítsa a sátán hatalmából. Ezt a hatalmat le akarja rontani azért, hogy szeretete uralmának édes szabadságára vezesse az embereket.” (V. ö. Biró: E jelenben győzni fogsz! 21. old.)

Az Úr ezen szavai Reá vallanak. Úgy beszél Szent Margitnak, mint egykor apostolainak és hallgatóinak. Nem érti az meg az Úr ezen szavait és nem érti meg az Urat magát sem teljes valóságában, aki be nem hatolt az ő istenemberi Szíve szeretetének és irgalmasságainak mélységeibe!

Ó, micsoda *hatalma* és *irgalma* árad ki ebből a végtelen szeretetnek!

Ezen Szív szeretete a *legönzeltlenebb*, mert az Emberfia nem azért jött, hogy Neki szolgáljanak,

hanem hogy ő szolgáljon és életét áldozza fel. (Mt. 20, 28.)

Ez a szeretet a *legbensőbb*, mert az ő tanítványai egyike és a kedves gyermekek Jézus kebelén nyugodtak.

Ez a szeretet a *leggyöngédebb*, mert hívogatja: Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és én megennyhítelek titeket. (Mt. 11, 28.)

Ez a szeretet a *leg hatalmasabb*, mert övéit szerette, akik e világban voltak, mindvégig szerette őket. (Ján. 13, 1.)

Ez az ő szeretete a *legáltalánosabb*, mert íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit.

Ő irgalommal teljesen öleli Szívére a pásztor nélkül tévedező nyáját. A legkisebb és a legutolsó is az Ő testvére. (Ján. 20, 17.) A legnagyobb részvétellel nehezedik Szívére minden emberi szükségnek, bajnak, nyomornak a teljes súlya. Azért a szegények, a nyomorgók, a szenvedők, a betegek, a nincstelenek az ő legkedvesebbjai. Az ő lelkébe belesírhatják — főleg a lelki nyomorultak, a bűnösök — szerencsétlenségüket. Ő a bűnösöket, igen, tán ezeket szerette a legeslegjobban! Ezeké talán inkább volt, mint másoké.

Nem talán, hanem biztosan, hisz Ő állítja, hogy Ő nem az egészségesekért, nem az igazakért, hanem a betegekért, a bűnösökért jött. Azért keresi az egy elveszett juhot, otthagyván a 99-et; s nagyobb öröm van az egy bűnös megtérésén, mint 99 igaz jelenlétén.

Ő, micsoda szeretet az, amely szívből meg tud bocsátani az oly mélyen elbukott tanítványnak, Péternek is!

Ő, ki hallott oly szeretetről, amely imádkozik és mentegeti saját gyilkosait!

Ő, ki ne olvadoznék oly szeretet láttára, amely az ártatlant eleinte gyalázó, de azután bocsánatot kérő s Ő vele megfeszített gyilkosnak is gonosz élet után az

utolsó pillanatban mondani képes: „Még ma velem leszesz a paradicsomban!”

Elragadó szeretet ez! Elragadó, mert amint Ő maga mondja és akarja: Az Ő szeretete *anyai* szeretet. Az anyai szeretet a földön létező szeretet *legmagasabb* formája. Az anyai szeretet mindig csak ad és újra ad és mindig csak jót tesz és boldogsága éppen abban merül ki, hogy odaadja gyermekének mindenét, még életét is. Az Úr is ilyen. Sőt, még nagyobbnak, elragadóbbnak mondja és gyakorolja is szeretetét a bűnösök iránt: „vajjon megfélelkezhetik-e az asszony gyermekéről, hogy meg ne könyörülne az ő méhe fián? — És hogyha ez elfeledkezne is, én mégsem feledkezném el rólad.” (Iz. 49, 15.) „Ime, én kezeimre irtalak fel téged.” (Iz. 49, 16.) Az Úr valóban odaadta életét értünk s a keresztfán keze sebeibe írta be nevünket.

Legkönyörületesebb megváltói Szívének éppen azt a kibeszélhetetlen nagyságú szeretetét a szerencsétlen bűnösök iránt nyilatkoztatta ki és éppen mostanság, a mi koraink, a mi tömegaposztáziák miatt gyászos koraink számára, hogy mentsen, hogy üdvözítsen, amikor „*a gonoszlélek seregestül hajtja az embereket a kárhozatba, amikor a sátán hatalmába kerültek tömegek*”. A jók számára is főleg azért rendelte az Ő szentséges Szíve tiszteletét, hogy buzgóbbak legyenek és megfelelően tudják engesztelni az Ő igazságosságát és haragját, hogy így szabadabban folyósíthassa irgalmasságát „*a sátán hatalmába került nagy bűnösök javára*”.

Ezek a gondolatok különben Szent Pál gondolatai is. „*Amikor még elhatalmasodott a bűn, még bőségebb lett a kegyelem.*” (Róm. 5, 20.)

Igy van köze, igenis van bensőséges köze Jézus, a Megváltó végtelen szerető és irgalmas Szívének a rossz kommunizmusához is. „*Ki a bölcs, hogy felfogja ezeket, és megértse az Úr irgalmasságait?*” (106. zsolt.)

Ki merné ezt a bizonyítékok után kétségbevonni?
Vajha megértenők ezt és vajha meghirdetnők az édes
Megváltó Szíve végtelen szeretetét éppen a nagy
bűnösöknek, a kommunistáknak is! Tettük-e eddig?
Dehogy! Azt hittük, hogy a Jézus Szíve tisztelete
csak, vagy inkább a jóknak való.

3. XI. PIUS PÁPA TANÍTÁSA JÉZUS SZIVÉRŐL A KOMMUNISTÁK MEGTÉRÍTÉSÉRE.

Ha azonban valaki nem igen tudna meghajolni Alacoque szent Margitnak tett ezen kinyilatkoztatása előtt, — habár azt immár két és félszázad óriás vallás-erkölcsi felemelkedése számtalan lélekben teljesen igazolja — az fogadja el XI. Pius pápának tanítását, melyet 1928 máj. 8-án a Jézus Szíve tiszteletéről kiadott enciklikájában a kommunizmus szörnyű bűnével kapcsolatban ad elő.

A pápa világosan állítja ezen körlevelében, hogy „a Megváltó végtelen irgalmasságának egyéb bizonyosságai között különösen kitűnik az, hogy — a keresztény hívek szeretetének megfogatozásával — maga az isteni szeretet mutatkozott be, mint különös tiszteletnek a tárgya s jóságának gazdagsága bőségesen kitárult ama vallásos gyakorlat folytán, amelyben az Úr Jézus szentséges Szívét tiszteljük, „akiben a bölcsesség és tudomány minden kincsei rejlenek.” (Kol. 2, 3.)

Aztán bőven kifejti a Szentatya, hogy a jó hívek ezt a Jézus szentséges Szívében megsértett isteni szeretetet felajánlásaikkal, de főleg komoly és állandó jóvátételekkel a szörnyű bűnökért engeszteljék ki azon célból, hogy a végtelen irgalmasság a mai nagy bűnösöket is megtérítse.

Erre vonatkozólag a pápai szavak így hangzanak: „Így a bűnösök majd „meglátván, kit általvertének” (Ján. 19, 37. Zak.), megindulva az egész Egyháznak sóhajain és könnyein, megbánják a legfőbb Királyon ejtett sérelmeket és „szívükbe szállnak” (Iz. 46, 8.), hogy bűneikben meg ne átkodjanak . . . és reméljük, hogy az isteni igazságosság, amely tíz igaz miatt is megbocsátott volna a sodomaiaknak, annál inkább megkönyörül az egész emberi nemen, ha a hívek

egész egyetemessége Krisztussal, a Közvetítővel és Fejjel együtt, Őt minden helyen megkérleli, segítségül hívja, megengeszteli." (U. o.)

Ezek a pápa szavai.

S hogy Őszentsége főleg a bolsevisták, kommunisták szörnyű gonoszságaira gondol, kitűnik azon bűnök lajstromából, amelyeket ott felsorol. „Mindenün-nen fölhatol hozzánk a panaszos népek jaja, akiknek királyai és kormányai felálltak és egybegyültek az Úr ellen és az ő Egyháza ellen. Egyes országokban az isteni és emberi jogokat egyaránt eltiporják. *Templo-mokat ledöntenek és elpusztítanak, szerzeteseket és szerzetesnőket házaikból kiüldöznek, gyalázattal, kegyet-len erőszakkal, éheztetéssel és börtönnel sujtanak; ifjak és lányok seregeit az Anyaszentegyház kebeléről el-szakítják, Krisztus megtagadására és káromlására, valamint a fajtalanság ocsmány bűnére biztatják; az egész keresztény nép megfélemlítve és szétszórva, a hithagyás, vagy a szörnyű halál állandó veszedelmé-ben forog.*" (U. o. 17—18.)

Tehát a Szentatya is összefüggésbe hozza éppen az isteni szeretet különös tiszteletét Jézus szentséges Szívében a kommunizmussal.

Vajha megértené ezt a papság a buzgó hívek-
kel s engedelmeskednék a Szentatya azon akaratának,
amelyet ezen körlevél bevezetésében tár elő, hogy
„*kiki közületek az Ő nyáját arra buzgón megtanítsa,
annak végrehajtására buzdítsa, amit mondani fogunk*“,
t. i. a Jézus Szíve tiszteletére, főleg a felajánlás és
kiegensztelés gyakorlatai által!

Bizony azóta — immár 8 év telt el! — Ha ezen
8 éven át megmozdult volna Magyarországon minden
lelkipásztor, igazi Jézus Szíve-tisztelő, nem pedig csak
egy dicséretes töredék — s a Szentatyától megkívánt
buzgósággal terjesztette volna a gyermek, ifjú, felnőtt
katolikusoknál a Jézus Szíve-tiszteletet a pápai kör-

levél magyarázata szerint, akkor itt Magyarországon most már a jobb jövő hajnala pirkadnék, amilyen után állandóan fohászkodnak éppen a Jézus Szíve-tisztelők: „Jézus szentséges Szíve, jöjjön el a Te országod!” S a kommunizmusnak itt már alig lenne talaja.

Ó Istenem! Miért is van az, hogy még a legjobbak is inkább másat szeretnek tenni, mint amit az Úr Jézus és az ő Helytartója hirdet és akar?

4. A KEGYES GONDVISELÉS ADJA A JÉZUS SZÍVE- TISZTELETET A KOMMUNIZMUS ELLENSZERÉUL.

Menjünk tovább!

Figyelmezzünk!

A szörnyű gyűlölet által szinte provokált végtelen isteni szeretet és irgalom jelentkezésén és közeledésén túl, amelyről szólottam, még szorosabb és kiválóbb kapcsolat is van Jézus Szíve és a kommunizmus között.

Melyik az?

XI. Pius ezt a kapcsolatot így fejtí ki:

„Az Úr Jézus Krisztus mindig együtt volt Egyházával, de *hathatósabb segítségével és oltalmával* különösen akkor állott Egyháza mellett, mikor azt nagyobb veszedelmek és megpróbáltatások érték és

mindig a helyzetnek és időnek

megfelelő támogatást nyújtott

azzal az isteni bölcseséggel,

„amely elér végtől-végig és mindent kellemesen elrendez”. (Böl. 9, 1.)

Sőt „*legújabb időben sem rövidült meg az Úr keze*”. (Iz. 59, 1.)

Szinte kíváncsivá lesz az ember, hogy ugyan a legújabb időben mit adott az Úr keze, mint *hathatósabb segítséget és oltalmat, mint a helyzetnek és időnek megfelelő támogatást az Ő Egyházának és a híveknek?*

XI. Pius ugyanezt jelenti ki, amit IX. Piustól fogva összes elődjei is a világnak hirdettek, — akár csak Noé a vízözön előtt — hogy *a legújabb időknél az Istentől rendelt, isteni bölcseséggel nyújtott hathatósabb segítség és oltalom, a mostani helyzetnek és időnek megfelelő támogatás*

magának az isteni szeretetnek

*különös tiszteletében áll, amelyet gyakorolunk az
Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletében.*

Genf, hallod ezt? Budapest, hallod ezt? Katolikus
Magyarország és a világ katolikusai, halljátok ezt?
Katolikus Akció, hallod ezt?

Genf, Budapest államférfiai, szociológusai, ha
eddig itt ültek és engem hallgattak volna, — tegyük
fel — akkor ezen pápai tanítás után — gondolom —
felállnának és eltávoznának nagy csalódottan. „Hát
mégis csak igaz az,” — mondogatnák egymásnak —
„hogy az Egyház, pápa, papság semmiképen sem áll
a kor és a követelmények magaslatán. Túl naívság és
bigottság! Nahát, ilyen eszközzel akarják megmenteni
az emberiséget még a kommunizmustól is! Neveltséges!

Hát menjenek ezek a szerencsétlen bölcs urak!
De mi, katolikus Magyarország, katolikus világ, Kato-
likus Akció legalább mi igen komolyan gondolkozunk,
mert kell, hogy szeget üssön a fejekbe XI. Pius ezen
körlevele és tanítása! S ami még fontosabbá teszi XI.
Pius ezen kijelentését, az az, hogy előtte is már négy
pápa ugyanazon véleményen volt.

Azonban úgy látszik, hogy XI. Pius is előre tar-
tott attól, hogy a legtöbben még a katolikus táborból
is szintén naívnak, bigottnak fogják azt az állítást
tartani, hogy a Jézus Szíve tiszteletét adta a Gondviselés
ellenszerül a modern társadalmi bajok, még a kommu-
nizmus meggyógyítására is, — azért, hogy lefegyverez-
zen minden ellenvédekezést, hangsúlyozva figyelmeztet
és kétszer is hivatkozik az *Isten végtelen bölcsességére*,
s azért Jézus szentséges Szívét is úgy állítja elének,
hogy abban lássuk az ő végtelen szeretete és jósága
mellett — „*az Ő bölcsességének és tudományának min-
den kincseit is*“.

Ebben a bölcsességben és tudományban már csak
bízhatunk! Ezen isteni bölcsesség és tudomány előtt
kell, hogy minden emberi bölcsesség vakon meghajol-

jon. Ez a végtelen bölcsesség már csak tudja, hogy mit csinál.

Ámde „ki a bölcs, hogy felfogja ezeket és megértse az Úr irgalmasságait?” (106. zsoltár.)

XI. Pius „Quadragesimo Anno” című körlevelét — hála Istennek! — felkapták és már egész irodalom keletkezett arról az egész világon. Hát nem veszik észre ezek az írók, hogy a Quadragesimo Anno körlevélben is ugyanazon pápa mély meggyőződéssel és gyakran hangoztatja, hogy a szociális és a gazdasági reformok sikeres megoldása *a szeretet megújításától függ*, tehát attól, amiről 3 évvel előbb teljes apostoli körlevelet is adott ki, a Jézus Szíve-tisztelettől. Halljuk a pápát!

„Magasabb és nemesebb erőknél kell a gazdasági hatalmat kemény és bölcs fegyelem alá venniök: *a szociális igazságosságnak és a szociális szeretetnek*. Szükséges, hogy ezen igazságosság az összes állami és társadalmi intézményeket *áthassa* és a *szociálpolitikában gyakorlatilag is érvényesüljön*, azaz olyan jogrendet és társadalmi rendet teremtsen, amely az egész gazdaságra is rányomja bélyegét, *s amelynek a szociális szeretet a lelke*.” (Quadr. A. 49. o.)

Nos, hát éppen ezt a szociális szeretetet, a szociális reformoknak ezt *a lelkét* adja a Gondviselés és a pápa a Jézus Szíve tiszteletében az Egyháznak és népeknek egyaránt és hiszem, hogy a szociológusoknak is. Erről szól a „Miserentissimus Redemptor” (a „Legirgalmasabb Megváltónk”) című apostoli körlevél.

Ezen lélek nélkül tehát holt lesz a társadalmi reform, még ha végre is hajtják azokat mind-mind, amiket a Quadragesimo Anno ajánl. Sőt nem is fogják ezeket a reformokat megcsinálhatni, lehetetlenség ezen szociális szeretet lelke nélkül. Bezzeg erről a lélekről Magyarországon nem írtak egyebet, mint hogy a „Mise-

rentissimus Redemptor" című enciklikát magyarra fordították! Irodalom erről, sajnos! — nem keletkezett.

És mégis úgy az antik, mint a modern filozófia egyik alaptörvénye értelmében is, amely a *szeretet természetéről és lélektanáról* szól, — az isteni Gondviselésnek *nagy bölcsesége és tudománya nyilvánul meg abban*, hogy a legkönyörületesebb Megváltó végtelen irgalmas és szerető istenemberi Szíve tiszteletét rendelte el mentőeszköznek, gyógyszernek a mi korunk nagy bűnei, tömegaposztáziája, gyilkoló kommunizmusa, osztályharca, szociális bajai meggyógyítására. De „ki a bölcs, aki felfogja ezeket és megértse Isten irgalmasságait”? (106. zsoltár.)

És mégis úgy van, hogy sem a természet, sem a természetfölöttiség nézőpontjából nincs más eszköz, nem létezik hathatósabb, alkalmasabb, megfelelőbb gyógyszer a modern egyéni, társadalmi és állami élet bajainak orvoslására *az isteni és a felebaráti szeretet felfokozott kultuszánál*, amely a Jézus Szíve-tiszteletben meghatóan és elragadóan áll az emberek szíve elé!

Mily hatalom a keresztény szeretet az életben, annak igazolására az első századok kiváló tapasztalatú embereit idézem meg, mert a praxis mindig erősebb az elméletnél. A szó röpül, de a példa vonz és megfogja még a pogányt is.

5. A KERESZTÉNY SZERETET NAGY HATALMA MEGHÓDÍTJA AZ ANTIK POGÁNYSÁGOT.

A jeruzsálemi hívek szeretetéről ezeket olvassuk. Azok, akik az Úr Jézus és a felebarát iránti szeretetből tökéletesebben akartak élni, „örökségüket és jószágukat eladták és osztogatták azokat mindennek, amint kinek-kinek szüksége volt. — A hívek sokaságának pedig egy szívök, egy lelkök vala és senki közülök azokból, amiket bír vala, semmit sajátjának nem monda, hanem mindenök közös vala.” — „Mert nem is vala közöttük szükségközös. Mivel mindazok, akik mezőket, vagy házakat bírnak vala, eladván, előhozzák azok árát, miket eladtanak és az apostolok lábaihoz tévék, ez pedig elosztaték mindennek, amint kinek-kinek szüksége vala.” (Ap. csel. 2, 44. 45; 4, 32—36.)

Ez a kommunizmus azonban *önkéntes* és *nem erőszakolt* s *mindenkire nem is volt kötelező*, mert alább a 12. fej. 12. versében olvassuk, hogy Márk anyjának, Máriának *tulajdon* háza volt. Azonfelül csak a jeruzsálemi Egyházközség dicsekedhetett ezen szent kommunizmussal. Bármily fönséges látvány is volt az a kereszténység kezdetén s bármily nagy szeretet is hozta azt létre, tartós mégsem volt, hanem megszűnt, de csak a hívek között, mert megmaradt a mai napig azok között, akik attól az időtől kezdődőleg mostanáig az evangéliumi három tanácsra fogadalommal kötelezik magukat és *szerzetelekben élnek*. Hiába hivatkoznak tehát a kommunisták ezen szent jeruzsálemi alakulatra, mert az ellenük bizonyít! Ha már azok között az emberek között sem állhatott fenn a kommunizmus, akiknek pedig „egy szívök és egy lelkök vala”, hogyan akarnak akkor a bűnös szenvedelmektől lángoló emberekkel kommunizmust csinálni? A jeruzsálemi egyházközség örök dicsősége marad inkább az, hogy

— *habár igen sok szegény volt köztük*, mégsem vala köztük *szűkölködő*. Ez igen nagy szeretetről tesz bizonyosságot.

Az első keresztények különben is, néhány szomorú kivételt leszámítva, mindenkor megmutatták, hogy az evangélium tanítványai, az új törvény követői, mert nagy felebaráti szeretetükkel valóban tanúskodtak az Úr Jézus isteni volta mellett. S inkább a szeretetnek ezen szívhezszóló csodája térítette meg a pogányokat, mint az igehirdetés és a más természetű csodák.

Tertullian (Apol. 39.) írja, hogy a pogányok bámulták a keresztények egymás iránti szeretetét, mondogatván: „Íme, hogy szeretik egymást és egyik a másikért kész meg is halni.”

Az Úr tanításához híven a keresztények szereték még a pogányokat is. Erről *Pachomius katona* a következő saját élményét beszéli el a IV. századból. Besorozták Őt többekkel együtt katonának s Alexandriába kellett a Niluson lefelé hajózniok, hogy aztán a császári hadseregben szolgáljanak. Útközben az újonckatonák egy helyen kissé állomásoztak. A városból sokan kijöttek s hoztak nekik ételt, italt, hűsítő szereket. S mindez igen rájuk fért, mert rosszul voltak el látva. De legjobban feltűnt az, hogy ezek az idegenek azonfelül még mily szeretetteljesen viselkedtek a vadidegen és pogány újonccokkal szemben. Ezen mindnyájan, de főleg Pachomius igen meglepődött. Pachomius kíváncsian kérdezősködött, hogy micsoda emberek ezek? Megtudta, hogy keresztények, akik mindenkivel, főleg a szerencsétlenekkel, elhagyottakkal, szenvedőkkel jót szoktak tenni, azért jutalmukat csak az égben és nem a földön, csak az Úr Jézustól várják. Pachomiust mindez igen meghatotta. Bevonult, de a háború után hazatérve, keresztény lett ő is, sőt a pusztába vonult és ott élt haláláig sok tanítványával.

A szeretetnek igazán nagyszerűnek kellett lennie

az apostoli közösségekben, mert másképp az oly különböző, egymást bensőleg gyűlölő elemek összeolvadása, aminők akkor a zsidók és pogányok, szabadok és rabszolgák, szegények és gazdagok, műveltek és tanulatlanok voltak, sohasem sikerült volna. (Döllinger, Christ. u. Kir. 404.) Megvalósult szent Pál tanítása, már nem volt többé a keresztények között sem zsidó, sem pogány, hanem csak új teremtmény (keresztény) az Úrban (Róm. 10, 12.)

Az ázsiai közösségek üdvözlrik a rómaiakat. A lyoni és viennei keresztények összeköttetésben állnak a szmyrnaiakkal. Mindenki egy néppé lett Keleten és Nyugaton. Az Euphrát mellett lévő Ktesiphonból Hispániáig mindenki visszaemlékezik az eredeti egységre, mindnyájan testvéreknek érzik egymást. (V. ö. Ignath. epist. Euseb. H. E. V. 1. Hettinger, Apol. V. k. 22. előad.)

Ez a felfogás, érzés és cselekvés teljesen távol állott a művelt görögöktől és rómaiaktól. Ily átfogó és általános nemzetközi szeretetről Krisztus előtt a népek és nemzetek, de még egy nemzetben a társadalmi osztályok egymás közt sem tudtak.

A pogány világban hallatlan volt az, amit *alexandriai Dénes* püspök leírt a III. századból. (Eus. H. E. VII. 22.)

„Dögvész ütött ki közöttünk, amely a pogányokra nézve a legrettebb, ránk nézve azonban különös alkalom volt hitünket megpróbálni és gyakorolni. Atyánkfiak közül igen sokan találkoztak, akik nagyon szerették felebarátaikat, az egyik a másikról gondoskodott, a betegeket látogatta, ápolta, Krisztusban nekik szolgált, örömmel adta értük a maga életét is. Sokan voltak, akik ápolva másokat meggyógyítottak, azután maguk haltak meg helyettük. Így költöztek ki a világból legjobbaink, áldozópapok, diákonusok, derék világi férfiak, úgyhogy a halál e neme, mivel nagy

buzgóságból és erős hitből származott, még a vértanúsággal is vetekedett. És azok, akik a haldokló keresztények ajkait, szemeit befogták, hullájukat vállukra vették, megmosták és lepelbe takarták, nemsokára maguk is e sorsra jutottak.

De egészen másként volt ez a pogányoknál. Ezek kitaszították a betegeket, legdrágábbjaikat és félholtan dobták ki az utcára, mert félték a ragálytól." Ez az eset a keresztényeknél azóta rendes cselekvés és nem kivétel lett.

Római szent Kelemen az első század végén írja, hogy „sokakat ismerünk közülünk, akik *önként rabszolgákká lettek, hogy másokat megszabadítsanak.*” (Ep. I. ad. Cor. c. 55.)

Szent Ambrus eladta a szentédenyeket, hogy a foglyokat kiválthassa. (De offic. II. 28.)

Acacius amidai püspök szintén eladta a szentédenyeket, hogy 7,000 pogány perzsát a római fogságból kiszabadítsa. (Socrates H. E. VII. 21.)

Róma városa már a harmadik század közepén 7 diakoniára volt felosztva és a mai értékben körülbelül $\frac{1}{4}$ millió aranypengőt fordított a szegények felsegélyezésére.

Szent Vazul Caesareában oly nagy házat építtetett, mely egész városhoz hasonlított. Abban voltak termek a betegeknek, szállásuk az utazóknak, műhelyek a szegény munkásoknak. (Ep. 150.)

A kolostorok a szegényeknek százait, sőt ezreit tartották el. Letelepítették és földművelésre, iparúzásra tanították őket. Így keletkezett sok falu, város.

Megható az Egyház szívós és bölcs küzdelme a rabszolgaság és a gladiátori játékok ellen. A megtért gazdag keresztények viselkedése a rabszolgák iránt a szeretet diadalútja volt.

Hermes, római prefektus, megkeresztelése napján, Traján császár alatt 1,250 rabszolgáját bocsátá szaba-

don. Ő volt az első. Példáját követte *Chromatius*, ki 1,400 rabszolgáját dúsan megajándékozta és szabadon bocsátotta. „Mert Isten gyermekei — úgymond — nem lehetnek ember szolgái.” Így tettek a keresztények. A pogány római pedig rabszolgáit végrendeletileg a gladiátori harcoknak ajándékozta.

A gladiátori játékok 404-ben szűntek meg, midőn *Telemachos* szerzetes e kegyetlen szokás ellen küzdvén, buzgalmának áldozatul esett. (Hettinger, Ap. V. 298. 2. jegyzet.)

Némely szentatya sürgette, hogy végrendeletében minden keresztény egy gyermekrészt hagyományozzon a szegényeknek. Aranyszájú szent János azt akarta, hogy a szegények részére minden háznál egy külön éléskamra legyen. Amit a püspök vagy a pap összegyűjthetett, s a tulajdonos halála után mind a szegényeké lett, sőt a családi vagyonukból is tartoztak a keresztények egy részt a szegényeknek hagyni.

Az Egyháznak a köznyomor enyhítésére törekvő ez a buzgalma okozta, hogy a keresztény császárok, királyok, gazdagok, miért adtak oly sokat az Egyháznak s a vagyonszerzést neki megkönnyítették. (Hettinger, Ap. V. 22. előad.)

Az antik pogányságot tehát megtérítette és buzgó kereszténnyé varázsolta át Krisztus evangéliuma, *főleg a felebaráti szeretetről szóló parancsának kiváló gyakorlása.*

Nem szabad pillanatig sem kételkednünk, hogy meg fog tudni birkózni a *modern* pogánysággal is, ha legalább jórésze a keresztényeknek a szeretet gyakorlásában szintén kiváló lesz.

Ámde „a mai keresztény hívek szeretetének megfoghatkozását”, amelyet a Szentatya is felpanaszol, s amely *főoka* az összes bajoknak, — ugyan mi mással lehet megfelelőbben és hatékonyabban gyógyítani, mint éppen a szeretet kultuszával? Már az Írás is azt

ajánlja: „De van valamim ellened, az, *hogy előbbi szeretetedet elhagytad . . . Emlékezzél meg tehát, honnan estél ki és tarts bűnbánatot . . . Tanácsolom neked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat*“ . . . (Ap. 2, 4; 3, 18), azaz tiszta, önzetlen, buzgó szeretetet.)

Igen, ha egyszer újra fellángol a hívekben az isteni szeretet, akkor az űs-egyház és a virágzó közép-kor rózsaligetje jelenik meg a földön, amelynek láttára és balzsamos illatára a kommunisták ²/₃ része, kivéve az ördögtől megszállott, keményszívű vezetőket (?), meg fog térni.

6. HOGYAN TÉRÍTETTE MEG ASSZISZI SZENT FERENC A
XII—XIII. SZÁZAD KOMMUNISTÁIT?

Érdemes megtudni.

A XII. század nagy vallási, politikai, társadalmi átalakulások kora volt. A keresztesháborúk időszakának egy fejezete ez. A sok jó mellett, tán még több rossz keletkezik. *A kapitalisztikus rendszer kibontakozásával és kinövésével már itt találkozunk.* A jobbágyok és városi munkásemberek elnyomása, kiuzsorázása már mindennapi jelenséggé válik. Azért özönlenek ezek a tömegek a keresztesháborúkba. A vallásos eszme mellett szabadulni akarnak adott sivár helyzetükből is. Az egész korszakban bizonyos vándorlási készség vett erőt az embereken. Terjed így a jó, de — sajnos! — még inkább a rossz.

Lecsúszott akkor a főpapság, a világi és szerzetes-papság hivatása magaslatáról. Elvilágiasodott főleg a főpapság. Ennek példáját követte az alsópapság és a szerzetesek is általában. A kincsvágy megrontja a világiakat. A szeretet elhül. Az elkeseredett nincstelek és szegények a pasztorálás hiányai miatt szembe kerülnek úgy az egyházi, mint a világi gazdagokkal és jobbmódúakkal. A helyzet igen elmérgesedik. Úgy-hogy a vége felé siető XII. század egyházi és világi reformokat követelő eretnekségektől tele van. — Az Atlanti-óceántól a Fekete-tengerig körülbelül hatvan-féle, főleg manicheus-ízű eretnenség aknázza alá az egyházi és társadalmi életet. Ezekből a legtöbben a krisztusi szegénység nevében támadják a leghevesebben az Egyházat. Kétségbevonják, vajjon helyes-e, krisztusi-e az az eljárás, ahogyan a gazdag és elvilágiasodott egyházi nagyok vezérlik a híveket? Egyszerű, tanulatlan emberek Dél-Franciaországban zsinaton vádolják a dúsgazdag főpapokat, hogy a krisztusi

eszményeket elárulták. Nekik nem engedelmeskednek, mivel ők a nyájnak nem pásztorai, hanem csak béresek (lombresi zsinat 1165-ben). Bresciai Arnold emberei, Waldes Péter lyoni szegényei, az anarchista albiai eretnekek, az akkori kommunisták, anarchisták mozgóldnak mindenfelé. Szent Ottó bambergi püspök († 1139) szavai jellemzik az akkori szerzeteseket: „Mi rólunk mondják: Csak arra van engedélyök, hogy elfogadjanak valamit, de hogy adjanak is, arra már nincsen.”

A világi gazdagok ellen így esküsznek össze az akkori kommunisták, anarchisták: „A falusiak és városiak, az erdők és síkságok lakói, — írja az egykorú szemlélő — nem tudom, minő dachból, vagy kinek a bujtogatására, 20-an, 30-an, százan gyűléseztek, összebeszéltek titkon és megesküdtek sokan, hogy jóakarattal semmi urat, semmi tisztviselőt nem tűrnek többé. Az urak csak sanyargatnak minket, igazságot nem nyerhetünk tőlük, övék minden, elvesznek mindent, megesznek mindent. Miért tűrnénk ilyen bánásmódot? Nem vagyunk-e olyan emberek, mint ők? Ugyanazon tagokkal bírunk, ugyanazon termettel, ugyanazon erővel az önmegtagadásra. Azután százan vagyunk egy ellen. Védjük magunkat a lovagok ellen, tartsunk szorosan össze és senki sem fog fölöttünk uralkodni.” Az elkeseredett tömegeket forradalmasító eszmék terjesztését vállalták a tanulmányaikat anyagi eszközök híján folytatni nem tudó szegény klerikusok és vagabundus diákok, szóval az akkori szellemi proletariátus.

Európa a XII. század vége felé az egyházi, a társadalmi és a gazdasági anarchia felé szinte reménytelenül evezett.

Akkor küldé a Gondviselés Assisi szent Ferencet (1182—1226), aki főleg élete példájával, de bátor szavával is megállította a vészes folyamatot és megmentette Európát az elkerülhetetlennek látszó tragikus bukástól.

Szépen jellemzi a helyzetet Balanyi György piarista, kiváló történetírónk, akinek Asszisi szent Ferenc élete című művéből vettük át az eddigi adatokat is.

„A sötét háttérből előbontakozik Asszisi szent Ferenc alakja s bűvös egyéniségével és csodálatosan merész célkitűzéseivel egyszerre feloldja a kínzó ellentéteket. Az ihletés percében egyetlen pillantással átfogja a bajok gyökerét. Látja, *hogy a világon azért fogytakozott meg a szeretet*, társadalmi osztályok és csoportok azért törnek kíméletlenül egymás ellen, mert az emberek az égről a földre vonták tekintetüket s rabjaivá lettek az őket környező világnak; látja s egy heroikus, nagy elhatározással fölteszi magában, hogy tulajdon élete példájával tanítja rá az embereket, hogy nem pénzben, hatalomban vagy hírnévben, hanem az alázatos lemondásban és önmegtagadásban van az igazi boldogság és a lelki béke. Azért a szegénység apostolává szegődik. Önmegtagadást és apostoli egyszerűséget sürget ő is, mint Bresciai Arnold és Waldes Péter; a vallásos élet mélyebbé és bensőbbé tételét szorgalmazza ő is, mint az eretnek felekezetek legtöbbje.

És mégis, milyen más az ő föllépése és milyen más hatás kél lába nyomán. Ő nem akar reformátor lenni, nem sző politikai utópiákat, nem tetszeleg a tényleg létező bajok sötétebbre színezésétől, nem mennydörög az egyházi és világi nagyok bűnei ellen. Rómát nem nevezi Babilonnak és a pápát Antikrisztusnak, nem fenyegetőzik apokaliptikus büntetésekkel s viszont nem hízeleg a hatalmasoknak s az alacsony tömegszenvédeyeknek sem. Egyáltalában keveset beszél, de annál többet cselekszik. Tetszetős elvek hirdetése helyett saját élete példáját állítja a világ elé.

És ím, működése nyomán megújul a föld színe. *A szegények szívében köddé foszlik a felgyülemlett harag és irigység s viszont a gazdagok szívében*

nagylelkű bőkezűséggé nemesül a kapzsi kincsvágy. A gyűlölködés helyét szeretet és megértés foglalja el s a vén föld ábrázatát rövid időre a túlvilági boldogság derüje aranyozza be." (Bev. 12—13. old.)

Valóra vált, amit a legenda III. Ince pápa látomásáról mond. Egyik éjjel, azon napokban, amikor Szent Ferenc rendje helybenhagyása végett a pápánál járt, — úgy tetszett III. Ince pápának, mintha a lateráni bazilika, a város és a földkerekség egyházainak anyja és feje megínogna és összeomlóban volna. Az utolsó pillanatban azonban odaugrik egy kicsiny és jelentéktelen ember, aki parasztruhában, derekán köteleket visel. A pápa ezen emberben ráismer Szent Ferencre, aki a napokban éppen nála járt. Szent Ferenc vállát nekitámasztja az ingadozó falaknak, pillanatok alatt óriás naggyá magasodik fel s izmos vállának egyetlen nyomására a ledőlni készülő falak újra kiegyenesednek s a templom szilárdabban áll, mint valaha. (Balanyi i. m. 73. old.)

Mi volt a titka Szent Ferenc hatásának a világ megbékéltetésére, hiszen ő *semmilyen gazdasági vagy szociális programmal nem állott elő?*

Be kell vallani, hogy Isten az ő személye és rendje fellépéséhez *csodálatosan bőséges kegyelmeket folyósított az akkori bűnös emberek, főleg a kommunisták megtérítésére. Szinte kegyelmi ígézet alá kerültek, akik szent Ferenc bűnbánatra buzdító egyszerű, de lángoló szeretettől ihletett szavait hallgatták és az ő és társai önmehtagadott, szegény életét szemlélték, akik még szerény keresetüket is nagy és állandóan derűs szeretettel a szegényekkel megosztották. Ezt a Szent Ferencnek adott kegyelmi csodát mélységes bámulattal és hódolattal annál is inkább el kell fogadni, mert a XII. században hasonló szigorú szegénységben körüljártak, a nép között dolgoztak Szent Ottó püspök, Szent Róbert, Szent Alberik, Szent István apátok, Szent*

Norbert és Szent Domonkos rendalapítók, boldog Róbert, Krisztus szegényei kongregációnak alapítója, Bernát, a trioni, Vitalis a savygny bencés kongregációja alapítója, a sallesi Giralld, mindmegannyi szentéletű, apostoli férfiak, akiknek ugyan hatásuk, főleg szent Domonkosnak az albigensek megtérítésében, de *a fenyegető általános bajt általánosságban visszatartani nem tudták. Erre nem volt isteni hivatásuk, nem is kapták meg a csodálatosan hathatós, nagy kegyelmeket az emberiség megbékéltetésére, mint Asszisi szent Ferenc és az ő rohamosan egész Európában elterjedt rendje.*

Ime, az emberi közreműködésen túl mennyire függ minden Isten legszentebb akaratától! A mennyei szent Atya titokzatos, de bölcs végzéseit szerint, ahhoz köti és akkor köti a hathatós kegyelmek özönét, akihez és amikor Neki tetszik.

Hányszor fordult az a történelem tanítása szerint elő, hogy a Gondviselés az emberiség nagy bajait a fordulópontokon *nem* oly személyekkel és eszközökkel gyógyította meg, mint akikkel és amilyenekkel a legbölcsebb emberek is el szokták volt gondolni. A szentpáli elv érvényesül az Úr terveiben: „Hanem azt, ami a világ szemében oktalan, választotta ki az Isten, hogy megszégyenítse a bölcseseket; és azt, ami a világ szerint gyöngé, választotta ki az Isten, hogy megszégyenítse az erőseket.” (I Kor. 1, 27.)

Valahogy így áll a dolog a Jézus Szíve-tisztelettel is.

7. JÉZUS SZÍVE SZERETETE MÉG INKÁBB MEGTÉRITI A JELEN KOMMUNIZMUST.

Bárhogyan is gondolkoznak az *értelmiség* körében erről, mi tartsunk a pápákkal és fennen hangoztassuk, hogy a kegyes Gondviselés a mai helyzetnek és időnek megfelelő hathatósabb segítséget és oltalmat úgy az Egyháznak, mint az emberiségnek az isteni szeretet különös tiszteletében jelölte meg és nyújtotta oda, amint azt az Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletében gyakoroljuk. Beléje kell helyezni minden reménységet. Tőle kell kérni és várni az emberek üdvösségét. Vele győzzük le és gyógyítjuk meg a bolsevizmus és kommunizmus kegyetlenségeit és istentelenségeit is.

Amint egykor Asszisi szent Ferenc, *mert küldetése volt*, az ő szeretettől lángoló szavával és még inkább alázatos szegénységével, amely a kapott alamizsnát is megosztotta szűkölködő felebarátjával — meggyőzte és megtérítette az ő kora kommunizmusát, még inkább fogja ezt megtenni az isteni szeretet kiáradása Jézus szentséges Szívéből. Ez a szeretet majd *meglágyítja a gazdagok és jobbmódúak szívét a szociális reformokra s fölemeli a szegények lelkiületét, hogy a kapott javakat üdvösen fel tudják használni.*

Hogy a szelíd, alázatos és szeretetteljes közeledés iránt a modern kommunisták is fogékonyak tudnak lenni, sok példa mutatja.

Egyet elmondok a Mexikóban vértanúhalált szenvedett jezsuita P. Pro életéből.

„P. Pro 1925 szeptemberében újmisési pap volt. Igen vonzódott mindig a munkásokhoz, főleg a bányászokhoz. Próbaapostolkodásra ő Charleroi-ba ment a bányászokhoz. Itt történt P. Proval a következő igen tanulságos eset.

A belga vasúti társaság külön szakaszt tart fenn

a bányamunkásoknak. Mivel a munkások jórésze meg-
rögzött szocialista, pap nem igen vetődhetik be ezekbe
a munkás-szakaszokba. P. Pro természetesen „véletle-
nül” egyik ilyen szakaszban foglalt helyet. A már ott-
levő munkások bizalmatlan hallgatással fogadták. Lát-
hatóan meglepte őket a kéretlenül jött feketeruhás
vendég bátorsága.

Feszült várakozás után végre megszólalt az egyik
munkás. Éppen ennivalóját fogyasztotta, azt remélte,
hogy elijeszti a betolakodót: „Tisztelendő uram, mi
szocialisták vagyunk ám mindnyájan.” A kihívás célt
tévesztett. P. Pro szárazon felel: „Nagyon helyes! Én
is az vagyok.”

„Ejha” — jött az elképedt kérdés — ön szocialista?”

— De mennyire! — vágott vissza P. Pro. —
Csak egy dolog nem egészen világos előttem. Ha majd
miénk lesz a gazdagok pénze, mit fogunk csinálni,
hogy ez a pénz nálunk is maradjon?”

A derék munkás nem tudott felelni. Hogy ki-
jusson a kellemetlen helyzetből, hozzátoldotta: „Kom-
munisták is vannak köztünk!”

„Kommunisták? Nekem ez is jó. Magam is kom-
munista vagyok. Lássák, éppen egy óra van, önök az
ebédnél tartanak. Pompás, én is éhes vagyok, de
nincs semmi nálam. Rajta: osztozzunk!”

A cimbora ezt nem várta. Zavarodottan pillant
társaira. Mit lehetne itt tenni?! Egy másik veszi fel a
diskurzus fonalát:

„Nem fél, tisztelendő úr, velünk utazni?”

„Mitől féljek? — válaszol P. Pro. — Nekem
van fegyverem.” — Még nagyobb elképedés köröskörül.
P. Pro azonban nyugodt lélekkel húzta ki zsebéből
feszületét és körülmutatta.

„Nézzétek, ez az én fegyverem! Ezzel nem ismer-
rek félelmet!”

És most elkezd beszélni a vörös munkásoknak az Üdvözítő szeretetéről.

A legközelebbi állomáson kiszállt az egyik munkás, vett egy tábla csokoládét és felét felajánlotta a Páternek. Az utazás végén meleg kézszorítással váltak el egymástól." (Tűzvonalban, Manréza kiad.)

8. BÁTTRAN HIRDESSÜK A TELJES EVANGÉLIUMOT:
AZ ÖRÖMHIRT.

Manapság, amikor — sajnos! — igen kevés szeretetet találnak az emberek már a családi körben is, igen vágyódnak a szeretet után. Harmincnyolc éves működésem alatt lépten-nyomon magam is megtapasztaltam azt. *Lélektanilag megérik a sivár és boldogtalan emberek, hogy az evangéliumot, az örömhirt haszonnal meghallgassák.*

Az örömhirt ám!

A legirgalmasabb Megváltó Szíve végtelen szeretetét hirdessük meg úgy, ahogyan Izaiás megjövendőlte róla (42. 61.) s ahogyan maga mondotta magáról (Mt. 12, 17—21; Lk. 4, 18—20), hogy a repedezett nádat nem töri össze és a füstölő mécsbelet nem oltja ki, örömhirt visz a szegényeknek, meggyógyítja a töredelmes szívűeket, szabadítást visz a foglyoknak és látást a vakoknak, szabadonbocsájtást a sanyargottaknak, hirdeti az Úr kedves esztendejét és a visszafizetés napját.

Az Úr Jézus új és főparancsa nevében kérlelhetetlen őszinteséggel meg kell hirdetni, hogy mi a kötelessége a gazdagnak és mi a kötelessége a szegénynek. Meg kell magyarázni, mert a legtöbben nem tudják, hogy mi a keresztény szegénység nagysága, jutalma, dicsősége, viszont mi a gazdagság nagy hátránya, de mi annak az előnye, mi az érdeme és jutalma is?

Komolyan meg kell az örömhír szerint oktatni úgy a gazdagot, mint a szegényt, hogy a nyolc boldogság elseje nélkül, a *lelki szegénység* nélkül a gazdag is, a szegény is elkárhozik.

Határozottan meg kell prédikálni és írni úgy, ahogyan Szent Pál tette, hogy a *főparancs*, hogy az *új parancs*, hogy az *Isten és felebarát iránti szeretet*

az a földolog és minden, amelynek gyakorlata nélkül csak kárhozát vár azokra, akik azt nem teljesítik. Világosan meg kell mondani, mint Szent Pál (Gal. 5, 14; Róm. 13, 8—10; Kol. 3, 12—16; I Kor. 13.) és Szent János (I. 4, 9—12; I. 4, 12; I. 4, 20—21) tették, hogy az Isten iránt való szeretet gyakorlatilag át lett víve a felebarátra úgy, hogy nincs senkinek sem több, sem kevesebb Isten iránt való szeretete, mint amennyi szeretetet gyakorol felebarátja iránt. Szent Pál még azt is tanítja, hogy azok a szegények, akik szükségükben bármi módon maguk javára másnak tulajdonában kárt tettek, inkább tisztességes munkával keressék meg nemcsak mindennapi élmüket, hanem fáradságos munkával annyit szerezzenek, hogy a szűkölködőket is megsegíthessék.

Tehát még a szegény kereszténynek is fásasztó munkásságával szolgálnia kell a szeretetnek.

Hát még mennyire kell hangsúlyozni és részletelesen is meghirdetni, hogy a földi javak a Teremtő Isten általános parancsából, amelyet már az ősszülőknek adott (I Móz. 1, 28—30; 9, 1—4), és még inkább az Úr Jézus Krisztus új és főparancsa értelmében a szeretetnek kell, hogy szolgáljanak! Ha a tulajdon megfélemedzik a szeretetnek szolgálni, akkor bűntényt (Ein Verbrechen) követ el az emberiség ellen. (Hettinger, Ap. V. k. 22. előad.)

Különben ezen életbevágó kérdésekről a „Schönere Zukunft” — bécsi kat. lap szociológusa, Aranyszájú szent János tanítását követve, igen meggyőzőleg méltó gondolatokat közöl, amelyek mindmegannyi irgalmassági balzsamcseppek lehetnek az Úr Jézus szerető Szívéből a gyilkos kommunizmus és anarchizmus nyílt sebének gyógyítására.

Hallgassuk meg ezt a tanítást is — türelemmel és alázattal.

„Régen a hívek adományait az oltárra helyezték, amely az Úr Jézust szimbolizálja, mintegy jelezve, hogy ők, amikor a szegényeknek adnak, Neki adják, aki a szegényben van, Akit a — szegény helyettesít, különben is a szegények is tagjai az Úr misztikus testének, az Egyháznak s a szegény is tudja azt, hogy ők az adományt az Úrtól kapják testvéreik keze által, az Úrtól, Akinek hálaival tartoznak a gazdagok, nem pedig kegy, avagy leereszkedés a gazdagtól a szegény iránt.” (Aranyszájú szent János.)

Nem áll az az Úr evangéliuma szerint, hogy a gazdagnak és másoknak is *csak* a fölöslegből kell a szegényt segíteni, hanem *azonfelül* is a szegény szükségének *aránya szerint* áldozatot is kell hozni tudni, azaz, még a *szükségesből* is kell tudni adni.

A ker. kat. Anyaszentegyházban az önkéntes szegénységnek eszméje mindenkor a legnagyobb jelentőséggel bírt és bírni is fog minden időkben. Ezt tudjuk. Tele van a Szentírás és a ker. kat. egyházi élet irodalma az önkéntes szegénység dicsőítésével. Hasonlóképpen alapvető igazsága az a kereszténységnek, hogy *minden* keresztény *legfőbb kötelességének* *tartsa* a nem önkéntes szegényeknek és szenvedőknek a megsegítését. A kereszténységnek sohasem volt és nem is lesz olyan törekvése, amely a szegénységet a világban megszüntetni akarja, mert az tisztára lehetetlenség. Mindazonáltal a nem önkéntes szegénységet enyhíteni és kevesbíteni állandóan törekedett, mert Aranyszájú szent Jánossal vallotta: „A nem önkéntes szegénység általában állandó rossz, amely tele van elégedetlenséggel és hálátlansággal.” (A papságról, III. k. -16. f.)

Azt is meg kell jegyezni, hogy az evangélium és az

Egyház felfogása szerint a *keresztény tulajdona Krisztus tulajdona*. Hasonlóképpen, habár értékes a szegények és szenvedők segítése azzal, hogy valaki a keresztény karitatív egyesületnek, vagy több ily egyesületnek is a tagja s az ezeknek adott évi járulék által teterősen segít, *de az evangélium parancsa még többet követel*. Személyes, érezhető áldozatot is, nemcsak a fölöslegből, de még a szükségesből is oly mértékben, amilyenben azt a felebarát nyomorúsága megköveteli. A modern időkben, habár igen szokatlanok, de mégis mindenkor igazak Aranyszájú szent János következő szavai:

„Te eszel a mértéken túl is, Krisztus (a szegényben) nem ette meg még a szükségeset sem. Te különböző kalácsokat eszel, Ő neki nem volt még száraz kenyere sem. Te fahroszi bort iszol és Neki, Aki szomjúhozik, még egy pohár hideg vizet sem adsz. Te puha és tarka-barka szőnyeggel bevont nyugágyon pihensz és Ő a hidegben elvész. Ha tehát a te mulatozásod nem érdemel szemrehányást azért, mert nem igazságtalanul készült pénzből rendeződik, de mégis korholni kell azt, mert te a szükséges mértéken mindenben túllépsz, annak pedig még azt sem adod meg, amire szüksége van, hanem inkább az Ő tulajdonával kicsapongó életet folytatsz. — Ha te egy gyermeknek gyámja volnál és annak tulajdonával visszaélnél s nem törődnél vele, még ha a legnagyobb szükségét is szenvedné, úgy a vádolók ezrei támadnának ellened és te a törvény szigora szerint bűnhődnél, most pedig, amikor Krisztus tulajdonát elveszed és céltalanul elpocsékolod, most azt hiszed, hogy büntetlenül tovább élhetsz? Mindezt mondom nem azokról, akik parázna asszonyokat hívnak meg vendégségeikre (ilyenek számára nem beszélek én, amint az ebeknek sem), még az igazságtalan gazdagokról sem szólok, akik idegen gyomrokat töltenek tele, mert ezekkel sincs semmi dolgom, mint ahogy nem a sertésekkel és a farkasok-

kal, hanem inkább beszélek azoknak, akik élvezik az ő tulajdonukat, másoknak pedig abból semmit sem adnak, hanem csak maguk egyedül emésztik meg atyai örökségüket, ezek sem szabadok a bűntől. Vagy pedig válaszolj nekem, hogy tudsz a korholástól és a bevádolástól szabadulni, ha a te parazitád jóllakik éppúgy, mint a te kutyád, amely melletted áll, Krisztust pedig még ennyire sem tartod érdemesnek? Hogyha egy bohócot oly jól megfizetnek, azalatt pedig az egek Ura a legkisebb részt sem kapja meg abból? Az egyik jól megrakva távozik, mert viccet mondott, Krisztus pedig, aki nekünk oly tanítást adott, amelynek ismerete nélkül semmiben sem különböznénk az ebektől, még annyit sem kap, mint az! Megrémülsz-e ezen szavak hallatára? Nos, hát akkor rémülj meg tulajdon tetteidről. Dobd ki a smarocereket és tedd meg Krisztust asztalod vendégéül. Ha részesül Krisztus a te asztalodban, akkor Ő kegyes ítélő Birád lesz. Ő tudja a vendéglátás tiszteletét megbecsülni.“ (Máté commentaria 48. homilia 78—79. p.)

Az evangéliumi szegénység eszméjének tükrében, amennyiben az a reális életben megvalósul, fogja tudni a gazdag is a földi javak birtokának értékét meglátni. Csakis a szegénység eszméjének világosságában képes a nem önkéntes szegény szegénységének értelmét felfogni. Az önkéntes szegénység tudja megértetni a nem önkéntes szegénnyel minden ideiglenes jónak értéktelenségét. (Máté commentaria 4. homilia 12.) A gazdag szálljon le a szegénység tüzes kemencéjébe az ő alalmazkodásával, hogy viszonyát az ő tulajdonához megtisztítsa.

Hol található fel most az evangélium szegénysége? Nem áll-e közel a veszély, hogy ma kívülről nézve a dolgot, az Egyházban a szegénység azt a látszatot kelti, hogy az különös módon raffinált formája a gazdagságnak, megvan ugyanis a látszat szerint az anyagi

dolgoktól a mentesség, de ugyanakkor védelem az minden szükség és kellemetlenség ellen. Vajjon nem szükséges-e, hogy az Egyházban a szegénység eszméje konkrét alakban, kézzelfoghatóan szemet szűrjön? Senki sem fogja ma állítani, hogy az Egyház igen sok gazdagsággal rendelkezik. Azonban elég világosan meglátszik-e, hogy a szegények az *Egyház kincsei*, hogy az Egyház szereti a szegénységet, hogy a szegény Jézus követése, az Egyházban élő valóság, hogy az evangélium hirdetői táská és pénz nélkül vonulnak helyről-helyre. Az *Egyház történelme szerint az evangéliumi szegénység tiszteletétől, nagyrabecsülésétől és szeretetétől inkább függ az Egyház és a keresztény társadalom sorsa, mint a szegénység elleni küzdelem organizálása és a karitás kiterjesztése*. Vajjon nem igaz-e ez? A nagy rendalapítók gyakorlati szegénysége nem egyszer mentette meg az Egyházat és a kereszténységet a véres üldözésektől. Assisi szent Ferenc és Szent Domonkos ideális szeretete és gyakorlása a szent szegénység területén, eltüntette a föld színéről az akkori kommunistákat. Loyolai szent Ignác pedig visszaszerezte a szerzetesrendek tiszteletét és megbecsülését az ő új alapokra fektetett szegénység-kultuszával. Igaz ez?

10. LEGYÜNK ŐSZINTÉK ÉS ISMERJÜK BE HIBÁINKAT! VISSZA AZ EREDETI VALLÁSOSSÁGHOZ!

Legyünk őszinték, — még a legjobbak is közülünk — és ismerjük be, hogy a virágzó középkor és az azelőtti kor keresztény felfogásából engedtünk, mert oly keresztény igazságok világos kidomborítása a keresztény tanításban és a keresztény életben való szinte szemet szűrő gyakorlása, amelyek nélkül egészséges keresztény társadalom nem élhet, amelyek nélkül a társadalmi osztályok keresztény szolidaritása nem állhat fenn, valahogy részben eltűntek, részben háttérbe szorultak, avagy hangsúlytalanokká váltak.

Legalább a jobbak ismerjék be, hogy a történelem tanúsága szerint mindig akkor került a keresztény társadalommal együtt az Egyház is veszedelembe és szenvedett lelki és anyagi károkat, amikor bizonyos keresztény igazságok, úgymint a lelki és tényleges szegénység, az alázatosság, a szüzesség, de főleg a szeretet — ezek a karakterisztikus keresztény erények, amelyek nélkül sem igazi és teljes Krisztus-követés, sem igazi és teljes kereszténység nincs, — a nyilvános életből szinte eltűntek. Viszont a történelem felmutat virágzó keresztény időket, amikor a kereszténység nagyobb része még rosszabb anyagi helyzetben volt, mint most, de forradalom mégsem volt, mert ugyanakkor a szegény, az alázatos, a tiszta, de főleg a mindenkivel jóttevő Jézus Krisztus példáját valóban követte elsősorban minden Istennek szentelt személy, azután a szabad és rabszolga, a gazdag és szegény, az előjáró és alattvaló egyaránt. Mindenki élő hittel tudta, hogy a földi dolgok, javak csak külső keretek, és nem igazi javak, azért nem is képesek az embert sem jóvá, sem nemessé, sem boldoggá tenni, sem e földön, sem a másvilágon. Mindenki igazi nagyságát,

nemességét, boldogságát és örömét abban látta, hogy Isten gyermeke, Krisztus testvére és a mennyország örököse. Akkor élt és dolgozott az emberekben a keresztény hit, remény és szeretet, akkor megvalósították az Úr tanítását: „Keressétek először az Isten országát és az Ő igazságát; a többi ráadásul megkapjátok.” (Máté 6, 33; Lk. 12, 31.) A keresztény, természetfölötti világnézet emelt, hatott át és lendített mindenkit mindenével együtt, — az urat és a rabszolgát, a gazdagot és a szegényt.

És nem ez-e az igazság? És nem ez-e az igazi is? Bizony, mert mit használ az embernek, ha az egész világot is megnyeri, lelkének pedig kárát vallja. (Máté 16, 25.)

A XX. század még jobb keresztényeinek és szociológusainak is, mert kicsiny a hitük és még kevesebb a szeretetük, szinte hihetetlenül hangzik Szent Pál tanítása, amelyet a rabszolgáknak adott:

„Csak kiki úgy járjon, ahogy az Isten megadta neki, amint az Úr meghívta. Ezt is tanítom minden egyházban. Mint körülmetélt hivatott-e valaki? ne tüntesse el körülmetéltségét. Körülmetéletlenül hivatott-e valaki? ne metéltesse magát körül. A körülmetéltség semmi és körülmetéletlenség is semmi: hanem Isten parancsainak a megtartása.

Mindenki maradjon meg ugyanabban a hivatásban, amelyben meghivatott. Mint rabszolga hivatott meg? Ne gondolj vele; de ha szabad is lehetsz, inkább használd fel ezt. *Mert aki mint rabszolga hivatott meg az Úrban, az Úrnak szabadosa, hasonlóképpen, aki mint szabad ember hivatott meg, Krisztusnak rabszolgája.* Vételáron vétettetek meg, ne legyetek emberek rabszolgái! Mindenki maradjon meg ugyanabban a hivatásban Isten előtt, amelyben meghivatott.” (I Kor. 7, 17—25.)

Vagyis a keresztény rabszolga is Istennek teljes

jogú gyermeke. Az állásbeli külső dolgoknak a kereszténységben csak relatív fontossága van. A keresztény rabszolga is, amikor szolgál, szabad és tulajdonképpen csak az Istennek szolgál jószándékával, nem pedig embereknek. (Ef. 6, 6; Col. 2, 22.)

Szent Pál azonfelül tanítását példájával is bebizonyítja. Onézimus rabszolga a keresztény Filemon urától megszökött és Szent Pált római fogságában felkeresi. Szent Pál kegyesen bánik vele. Tanítja, azután megkereszteli és fiának nevezi, kit fogságában nemzett, azaz kereszténnyé tett. Levél kíséretében őt urához visszaküldi, hogy fogadja vissza, már nem mint szolgát, hanem mint „az én hívem”, „mint engemet”, „mint szeretett atyáfit” s „ha kárt tett, azt neki, Szent Pálnak, számítsd be”. „Én, Pál, saját kezemmel írtam ezt, én megfizetem.”

Micsoda szeretet ez! Micsoda nagyrabecsülése egy rabszolgának, akiben az embert, a keresztényt, Isten gyermekét, Krisztus testvérét becsüli Szent Pál. Csodálatos, hogy oly semmibe sem veszi a külső rabszolga-állapotot! Nem is kéri szabadon bocsáttatását, csak kegyelmes visszafogadását! — Ugyan kitől tanulta ezt a bölcseséget Szent Pál és az apostolok?

Az apostolok pedig ezt a hitet és szeretetet az *Úr Jézustól tanulták* és az *Úr Jézus nevében hirdették* is.

Tudjuk az evangéliumból, hogy az Úr Jézus, habár mindenkivel, de főleg az akkori egyszerű néppel, folyton jót tett. Sőt nagyítás nélkül állíthatjuk, hogy az akkori *nincstelenek, proletárok voltak legközelebb hozzá*. Még csodákat is művelt, hogy jót tehessen velük: mindamellett abba sohasem ment bele, hogy — amint az apostolok és proletár hallgatói kívánták — lelki ország helyett *anyagi* birodalmat alapítson, amelyben ő király legyen, követőinek pedig anyagi érdekeket biztosítson. Ezt nem tette meg az Úr, habár a nép

több ízben királlyá akarta őt kikiáltani, s habár az apostolok annak megvalósítását folyton sürgették, pedig elvégre azt is megtehetette volna!

De állítsuk még élesebben ezt az igazságot lelkünk elé.

Kik is voltak az Úr Jézus rendes hallgatói az apostolokon kívül?

Keserves életet folytató halászok, mindenféle adóval megnyomorgatott földmivesek (fellah parasztok), szegény kézművesek, kisiparosok, életüket máról-holnapra tengető számár- és tevehajcsárok. Ezek a szegénységből, szükségből, elnyomatásból jönnek Jézushoz. Ismerik csodatevő erejét. Látták, ő képes az ő nyomorúságos helyzetükön változtatni, az bizonyos. És mégis éppen programbeszédében, a hegyibeszédében Jézus olyanokat mond nekik, amelyekből megértik ugyan, hogy ő ismeri helyzetüket, hogy milyen keserves az ő életük, de el van határozva, — habár az ellenkezőjét is megtehetné — hogy róluk, ezt a terhet, ezt az életkeresztet le nem veszi, hanem csak segít nekik, hogy azt tovább vigyék.

Szegények voltak. A szegénységnek meg kell maradnia! De Istenért kell azt tovább viselni. Túrtek eddig, ezután is kell, de Istenért! Sírtak eddig, ezután is fognak, de Istenért, aki vigasztal. Tovább és tovább kell ezentúl is mindenféle nyomorúság között az erényt gyakorolni, amelyekért Isten őket a Messiás földi országába s azután a mennybe vezeti. Végül — üldözésből jöttek hozzá. Még ezt sem veszi le róluk, sőt újabb üldözéssel toldja meg, amelyet szenvedni fognak az ő nevéért, az ő hitéért, az ő tanítványságáért. S akkor már nemcsak egyszerűen lesznek boldogok, hanem „Örüljetek és vigadjatok e fölött, mert a ti jutalmatok nagy lesz az égben!”

Ne gondoljuk azt, hogy mikor ezen tanítások most is 1936-ban Kr. után oly hallatlanul hangzanak

a keresztények előtt, — nem fogadták éppoly megdöbbenéssel, csodálkozással az akkori hallgatók is! Akkor is kevesen értették Öt, még kevesebben csatlakoztak is Ő hozzá szívvel, lélekkel.

A nyolc boldogság tanításának lényege az, hogy „*Isten egyedül elegendő, Isten mindig és minden körülmények között elég.*” Istent bírva, a szegény is boldog lehet, még előbb, mint a gazdag, aki könnyen elvesztheti Istent.

Ki érti ezt? Ki fogadja el? Ki boldog egyedül Isten bírásával? Éppen most és ma, a jelen megpróbáltatások és nyomorúságok idején? Ki elégszik meg a mindennapi kenyérrel, amelyet — ismét a Mester tanításából — csak mindennapra kérünk: „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.” — Igen, csak ma, mert holnap már talán a Bárány menyegzőjének terített asztalánál vendégeskedhetünk örök boldogságban. Ki fogadja el az Úr és az ő nagy szociális apostola, Szent Pálnak tanítását *maradék nélkül*: „Mert nem hoztunk semmit sem magunkkal a világra, kétségtelen, hogy el sem vihetünk semmit; ha tehát van eledelünk és ruházatunk, elégedjünk meg velük.” (I Tim. 6, 7; v. ö. Mt. 6.)

Az Úr és Szent Pál a kereszténység ezen alapvető igazságait *mindenkinek* nyíltan és bátran hirdeti, nemcsak azoknak, akik tökéletesek akarnak lenni. S vajjon ma nem kell-e éppen azon igazságokat világosan és határozottan meghirdetni a szociális reformokkal együtt? Hisz szemeink előtt látjuk beteljesedését Szent Pál másik tanításának: „Mert akik gazdagok **akarnak** lenni, kísértésbe esnek s az ördög törébe és sok haszontalan és ártalmas kívánságokba, melyek az embert halálos veszedelembé merítik. Mert minden gonoszságnak gyökere a *pénzvágy*, mely után járván, némelyek eltévelyedtek a hittől és sok fájdalomba bonyolódtak.” (I Tim. 6, 9—10.)

Itt a gyökere a mai mammonimádó gazdagok szívtelenségének és a mai bírvágyban mammonimádó szegények forradalmasságának. Ezt a mérges gyökeret az anyagi szociális reform egyedül meg nem gyógyíthatja, hanem csakis Krisztus evangéliuma.

Igenis, az *Úr tanítását be kell fogadnia a gazdagnak és szegénynek egyaránt*, nevezetesen a lelki szegénységről szóló tanítást: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa.” Mindkettőnek, a gazdagnak és szegénynek a földi javakhoz való *rendetlen, bűnös ragaszkodást*, azok után való *bűnös vágyakozást meg kell tagadnia*, meg kell győznie.

Ha ezen igazságokat meg nem hirdetjük bátorságosan, nyíltan a gazdagnak és szegénynek, s ha mindkettő élete normájává nem teszi azokat, akkor a szociális reform egyedül való meghirdetése, követelése és végrehajtása is, — semmiképen sem menthet meg minket a forradalomtól, a kommunizmustól.

Miért?

Csakis így lesz képes a gazdag Isten rendelése szerint használni vagyonát, hogy önmaga és övéi eltartása mellett első helyen a szegények szükséglete szerint a szeretet szolgálatára, azután egyéb nemes célokra is fordítsa.

Csakis a lelki szegénység erénye teheti a szegény Jézus Krisztusban a mi szegényeinket is türelmesekké, sőt az Úr tanítása értelmében még megelégedetteké és boldogokká is, mert a megváltás örök kincseit, ezeket az abszolút és egyedül boldogítani tudó kincseket, ők is csak úgy élvezhetik e földön, mint a gazdagok s hozzá az örök boldogság elérése nekik könnyebb, mint a gazdagoknak.

A természetfeletti világnézet ma is csak úgy teremthet boldog szegényeket és gazdagokat, mint a multban és az ősegyházban.

Ma is türelmesen ki tudhatja várni a szegény az

ő sorsa jobbrafordulását, mint régen. S ha talán az be sem következhetnék, mint régen sem következett be, hogy minden rabszolga szabaddá lett, — mégis nagy békességben élhet Krisztussal, aki őt nemcsak belsőleg boldogítja, hanem külsőleg is a szeretet főparancsa által, amennyiben *Krisztus a szegényben magát képviselteti és súlyos felelősség terhe alatt róla a gazdag által gondoskodik*, hogy ne éhezzen, ne szomjazzék, mezítelen és lakás nélkül ne legyen, betegségben ne maradjon egyedül, szóval „mindennapi kenyere meglegyen”.

Az első keresztény századok egyik legfelségesebb történelmi jelensége éppen az volt, hogy a megkeresztelt és az Egyház kebelébe befogadott rabszolgák és rabszolgánők óriási tömege soha összeesküvést nem szőtt, sem erőszakosságot, sem zendülést nem követett el szabadságáért. A keresztény rabszolga megelégedetten és boldogan élt. Igen sokan közülük uraikat és úrnőiket megtérítették, sőt számosan soraikból még a szentek és a vértanúk legmagasabb rendjébe is felszállhattak. Rabszolga sorsból kiemelkedve még püspökök és pápa is volt.

Az élő hitből és szeretetből táplálkozó régi gazdag és szegény, sőt rabszolga keresztények magasztos lelkületét gyönyörűen jellemzi az egykorú keresztény író, *Lactantius*. (V. 16.) „Azt vethetnék szemünkre, t. i. a pogányok — hát köztetek nincsenek-e urak és rabszolgák? Nincsenek. Mert mi testvérek vagyunk, ha testileg van is rendi különbség köztünk, mi azonban a földi dolgot lelkileg ítéljük meg. Így tehát nincsenek rabszolgáink, mert mi őket atyafiaknak nevezzük és tartjuk, kik társaink a Jézus Krisztus szolgátságában.” Íme, mire képes Krisztus evangéliumának szeretete, ha értik és élük.

Szegények mindig lesznek. Ez elkerülhetetlen. De nélkülözőknek lenni nem szabad a keresztény tár-

sadalomban, sem elégedetlen és boldogtalan szegényeknek.

Szegényt és gazdagot boldogít Krisztus az ő nyolc boldogságával.

11. ELSŐ A LELKI REFORM. — A SZOCIÁLIS KRIZIS ELSŐ-
SORBAN NEM GYOMOR-, HANEM LELKI KÉRDÉS.

A kommunizmus ellen való küzdelemben is minden külső anyagi érdekeket szolgáló szociális reform *előtt* vagy legalább is azzal egyidejűleg hangoztatni kell *a belső, a lelki, a valláserkölcsei* reformot úgy a gazdagoknál, mint a szegényeknél.

Még a múlt század derekán, amikor éppen felburjánozni kezdtek azok a nagy gazdasági bajok, amelyek jelenleg minket nyomorgatnak és tömegaposztáziába vitték népünk nagyrészét, a neves nemzetgazdász Roscher így írt:

„A leggazdagabb népnek is el kell szegényednie, ha erkölcsileg elbukik . . . Ha a munkaviszonyok elrontják a munkás erkölcsét, akkor a nemzet vesztesége sokkal nagyobb, semhogy bármi gazdag anyagi nyereség kipótolhatná, mert az egész ember többet ér, mint termelése és minden gyönyöre, amint ezt az Üdvözítő is kimondá: Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja? *Mig az önző kezekben levő gazdagság lealacsonyítja, koldusbotra juttatja, és megrontja a népet*, addig a keresztényileg kezelt gazdagság áldás lesz mindenkire: a község javára szolgál, fölsegíti és enyhíti, gyámolítja a szegénységet és ezerféle módon nyújt lehetőséget neki is, hogy az élet fensőbb, lelki javaiban részesüljön. A gazdagság a keresztény kezében — Istennek, Egyháznak, államnak, az emberiségnek, legkiváltképpen a szegényeknek szolgál. Azért tiltotta az Egyház mindig az esztelen, a durva és erkölcstelen fényűzést, ellenben sürgette a nemes, emberhez méltó, magát a nemzetet is javító pompát, a templomok építését, a rokon művészeteket, könyvtárakat, palotákat. A tudomány itt is

csak gratulálhat neki." (Roscher, System der Volkswirtschaft I. 32. l.)

Valljuk be, hogy a legutóbbi időkig voltak munkások többféle szakmában, úgyszintén lateinerek többféle hivatalokban, akiket oly jól fizettek, hogy lett volna bő alkalom a megtakarításra és vagyonszerzésre. És mégsem történt meg, csakis azért nem, mert a munkások és a hivatalnokok *nem rendelkeztek azon erkölcsi erővel, erényekkel*, amelyekkel bűnös szenvedelmeket megtagadni, túlhajtott igényeiket mérsékelni tudták volna és takarékossgal vagyont szerezni képesek lettek volna.

Egyebeken kívül az erkölcsi erő hiányát jelenti az a tény is, hogy Magyarországon a magyar földbirtokos-osztály nagyrésze tönkre ment és hogy éppen a magyar paraszt-osztály olyannyira elszegényedett.

Az sem jár messze az igazságtól, aki állítja, hogy csakis az erkölcsi erő mély süllyedése volt annak is az oka, hogy a kapitalizmus és a tulajdonjog végzetes túlkapásait a magyar kereszténység ellensúlyozni és megreformálni nem tudta, sőt a nemzet bűneinek hízelegve, az indusztriális, merkantil és finánc pályákat idegeneknek szabad prédául odadobta. A liberális közoktatásügyi kormányok pedig egyáltalában majdnem semmit sem tettek, hogy egy agrár országot, mint amilyen Magyarország, megfelelő agrár, ipari, kereskedelmi iskolákkal hálózzanak be s a tanításnak és nevelésnek Széchenyi elgondolása szerint magyar nemzeti célkitűzést adjanak; a nevelőket pedig úgy képeztessék ki, hogy azok felszabadulva a hamis nemzeti felfogásokból és bűnökből, képesek legyenek következetes neveléssel magát a nemzetet is megtisztítani a tipikus nemzeti bűnöktől és alkalmassá tenni azon semmiképen sem lehetetlen szebb jövő felépítésére, amelyről a nagy Széchenyi szeretne hinni, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz.

E helyett az idegenek lettek dúsgazdag urakká és zsarnoki parancsolókká az országban. Előidézték az októberi forradalmat és a márciusi kommunizmust Trianonnal együtt.

A lázas gondolkozású és rövidlátó szabadkőműves Kossuth Lajos maga sem hitte volna, — pedig Széchenyi akkor igen erősen ellentmondott neki — hogy az ő fölöttébb kedvelt és emancipált fajtája így fogja egykor meghálálni az ő nagylelkűségét, amellyel forrón kebelére ölelte. Azonfelül még a magyar képviseletet is szuggerálta és megbabonázta, hogy törvényt hozzon, amellyel magát a magyar nemzetet is rákényszerítette, hogy legjobbjait, akik ellentmondani mertek, inzultálja. De viszont szinte megrészegülten a semiták szerelmétől, azokat szívére szorítsa és a mai napig görcsösen és elválaszthatatlanul ott tartsa, még ha újra is a vörös mocsárba húzná őt le magával együtt.

A vezetőeknek és vezetendőknek *egyformán és égetően* szükségük van valláserkölcsi reformra, lelki megújításra a keresztény alapigazságok szerint! Haszonnal csak azután jöhet az igazi szociális anyagi reform.

12. XI. PIUS MÉG A QUADRAGESIMO ANNÓBAN IS ELSŐ
HELYRE TESZI A LELKI REFORMOT A SZERETET ÁLTAL.

XI. Pius pápa is hasonlóképpen ír a Quadragesimo Anno apostoli körlevélben.

„Mélyebb és áthatóbb tekintettel észrevevesszük, hogy a társadalom forrón óhajtott megújulását a *benső, lelki megújulásnak kell megelőznie a keresztény szellemben*, amelyet a gazdasági téren oly nagyon sokan megtagadnak. *Másként minden igyekezetünk hiábavaló lesz* s az épületet sem kösziklára, hanem futóhomokra építjük. (Mt. 7, 24. stb.) Tisztelendő Testvérek! Szemébe néztünk a mai gazdasági rendszernek és sok súlyos hibát találtunk rajta; megvizsgáltuk a kommunizmust és a szocializmust és úgy tapasztaltuk, hogy még az enyhébb formái is messze eltérnek az evangélium parancsaitól.”

„Ha az emberi társadalmon segíteni lehet, — elődünk szavai — *akkor egyedül a keresztény élet és a keresztény intézmények fölüújítása segíthet.*” (Quadr. A. 68. o.)

A lelki reform lényeges pontjait a Szentatya micsoda keresztény igazságokban állapítja meg?

„Magasabb és nemesebb erőknek kell a gazdasági hatalmat kemény és bölcs fegyelem alá venniök: *a szociális igazságosságnak és a szociális szeretetnek.*” (Quadr. A. 47. o.)

De mindennek „*a szociális szeretet a lelke.*” (U. o.)

„*Mindenben a legfontosabb szerep a szeretetnek jusson*, amely a tökéletesség köteléke.” (Kol. 3, 14. u. o.)

Még a leghívebben kiszolgáltatót igazságosság is legföllebb a szociális harcok okait szüntetheti meg, a szíveket egyesíteni és a lelkeket kapcsolni sohasem tudja. Már pedig a felek benső, lelki kapcsa az egye-

dül szilárd alapja az összes intézményeknek, amelyek a szociális békét, az emberi együttműködés előmozdítását célozzák, bármilyen tökéletesek is egyébként ezek az intézmények. A tapasztalat bizonyítja, hogy lelki egység nélkül a legbölcsebb intézmények is célt tévesztenek." (U. o. 76—77. o.)

„Az evangélium szellemének, a keresztény mértékletesség és a mindent átfogó szeretet szellemének új kiáradásától várjuk mi az emberi társadalom sokat áhított teljes megújulását." (U. o. 77. o.)

13. AHOL SZERETET NINCSEN, IGAZSÁGOSSÁG SEM LEHET.
A SZABADSÁG TÖRVÉNYE, AZ A SZERETET TÖRVÉNYE.

Tehát a Szentatya még a gazdasági reformokat sem tartja eredményeseknek — a szeretet főszerepe nélkül.

S vajjon honnét áradhat ki az emberek szívébe újra a szeretet?

Bizonyára a legirgalmasabb Megváltó végtelenül szerető Szívéből, az Ő tiszteletéből! Mert *a Jézus Szíve tiszteletében az isteni szeretetet különös módon tiszteljük.* (XI. Pius Miserentissimus Redemptor című encykl. bevezetésében.)

Amint ezen mű első részében ismertettük, az Úr szentséges Szíve tiszteletével akarja az Isten a mai „szereketlen keresztényeket” és „a sátán hatalmába” került bűnösöket, kommunistákat, szocialistákat megtéríteni. S imént hallottuk, hogy XI. Pius a mai társadalomnak *még gazdasági és szociális vonatkozásban is* a meggyógyítását, főleg a szociális keresztény szeretet megújódásától várja.

Íme, tehát nem erőszakosan és nem véletlenül hoztuk szoros, benső összefüggésbe Jézus Szíve tiszteletét a kommunizmussal. Valóban, csakis a végtelen szeretet gyógyíthatja meg a határtalan gyűlöletet. Jog, igazságosság aligha, hanem csak segíthetnek a legfőbbnek, ami a szeretet és ami még a jognak és igazságosságnak is parancsol és szülőanyja a szabadságnak, testvériségnek s egyenlőségnek is. Szépen mondja Szent Ágoston: „*Ahol szeretet nincsen, igazságosság sem lehet. A szabadság törvénye az a szeretet törvénye.*” (Ep. 167-ig és Serm. Dom. in monte I. 13.)

A neves Hettinger írja (Ap. V. 310. jegyzet.): „A társadalmi kérdés azon fordul meg, *hogy amit a jog elválasztott, azt a szeretet egyesítse.* Maga pedig a

tulajdonjog az örök világtervben gyökerezik, de a szegénység is. Mindkettőnek az a célja, hogy a szegényre, gazdagra egyformán üdvös legyen; ennek — a gazdagnak, az irgalmasság és szeretet cselekedeteivel, annak — a szegénynek, a türelem és lemondás gyakorlatával.

A keresztény szeretet kommunizmusa nélkül minden vagyon egy-egy büntény lenne az emberiség ellen. Ugyanazért az erőszakos kommunizmus csak szükségképi következménye az emberi dolgok oly felfogásának, amelyben nincs helye a szabad szeretetnek, amely egyesíti azt, amit a jog és születés szétválasztott. A gazdagok önzése a szegények önzését hívja ki. Ha Plátó ismerte volna a keresztény szeretet eszméjét, akkor bizonyosan más alapra helyezte volna eszményi államában a vagyonközösséget, nem a törvényre.

És vajon a törvény által megparancsolt szegényápolás mi egyéb, mint egy kis kommunizmus? — Hogy az Egyház, mint iparkodik a keresztény szegényápolásban megőrizni a *szabadakarat, szeretet elvét*, kimutatja Ratzinger. (A szegényápolás története.)

A gazdasági politikából ki kell küszöbölni az „önzés” elvét, mint alaptörvényt és helyébe visszahozni újra a felebaráti szeretetet. Erre helyezze a súlyt minden *komolyesű és igaz népbárát*.“

A Szentatya, az Úr Jézusnak méltó helyettese a földön, az Ő megváltói végtelen szeretetétől meghíhetve így hívja haza a világ összes kommunistáit és szocialistáit az ő körlevelében. (Quadr. A. 67—68. o.)

„Távol áll tőlünk, hogy az igazságtalan megbántás keserűségében, atyai szívünk fájdalmában elutasítsuk és elvessük magunktól azokat a mi fiainkat, akik szánalmasan félrevezetve eltévedtek az igazságtól és az üdvösségtől elpártoltak. Inkább a legbensőségesebb szeretettel visszahívjuk őket az Egyház anyai kebelébe. Bár meghallgatnák hívó szózatunkat! Bár az elhagyott apai házba visszatérnének, elfoglalnák a helyet, mely az ő helyük mindazoknak sorában, akik a Leo által először kiadott és általunk most ünnepélyesen megerősített utasításokhoz szorosan ragaszkodva, a társadalmat az Egyház szellemében, a szociális igazságosság és a szeretet alapján megújítani igyekeznek! Legyenek meggyőződve, hogy sehol másutt a földi boldogságot sem találhatják meg akkora bőségben, mint annál, aki bár gazdag volt, értünk szegény lett, hogy minket a maga szegénységével gazdagokká tegyen (II Kor. 8, 9.), aki szegény volt és ifjúságától kezdve dolgozott, aki magához hívja az összes fáradókat és megterhelteket, hogy őket Szívének szeretetével megnyhítse (Mt. 11, 28.), aki személyválogatás nélkül mindenkitől többet követel, akinek többet adott (Lk. 12, 48.) és mindenkinek megfizet az ő cselekedetei szerint. (Mt. 16, 27.)”

Ime, a Szentatya is tanítja a világ összes püspökeit, papjait, hogy a végtelen irgalmas Megváltó jóságával és szeretetével merjenek még a kommunistákhoz és szocialistákhoz is közeledni.

Van is remény, mert a század várja a szeretetet, amint azt több kiváló ismerője hangoztatja.

„A mi századunk egy nagy tékozló fiú, segítsük őt, hogy bűnbánólag magába szálljon és az atyai házba visszatérjen. De hogyan? Pásztorok, távol legyen tőletek a szükkeblűség, tágítsátok ki kebleiteket; nagyobbítsátok a szeretetet szíveitekben! Semmit sem értetek ti, hacsak azt értitek, hogy parancsoljatok, elgáncsoljatok, reformáljatok és a törvény betűire rámutassatok. *Atyák* legyetek, — de ez nem elég — *anyák* legyetek.”

„ . . . Hogy Krisztussal a világot megújítsuk és vele megmentjük, azt *szeretni* kell. Ő előbb jót tett vele, csak azután szólott hozzá, tanította. Azért torlaszolta el a nép az Ő útjait és megfélemlkezve legsürgősebb szükségleteiről is, felkiáltott: „Ember, így még sohasem beszélt!” Igen és miért? Mert ember így még sohasem szeretett. A szív veszi fel, vagy dobja el az igazságot, minthogy a vallás, az erkölcsös és a szent élet igazságai nem igazságok teljes világossággal. De a szívet csak a szeretet kulcsával lehet kinyitni s átalakítani. Jól mondja az arabs közmondás: „Hogy a fejet meghajlítsam, kardra van szükségem, hogy pedig a szívet, szívre van szükség. Szeretsz, akkor szeretni fognak, és szeretni fogják azt az igazságot is, amelyet hirdetsz, még az áldozatot is szeretni fogják, melyet szavaiddal követelsz.

Szellemesnek lenni és tapsokat aratni, emberi dolog, nagyon is emberi dolog, minden ember, aki csak ember, éppúgy meg tudja azt tenni, mint te, talán még jobban is. *De szeretni, magát odaadni és feláldozni, az már nem a földről való, az isteni dolog, az titokzatos, mágikus hatást gyakorol. Az áldozatos szeretet majdnem az egyetlen bizonyíték, amelyre az emberi gonoszság választ adni képtelen.*” (Schleiermacher, Mullois, Fenelon, Kirchh. Pred. 66 ss.)

Kiváló emberismerő és tapasztalt férfiak, lelki-
pásztorok írnak így.

Nem szabad tehát kétségbeesni még azok felett
sem, akik Krisztus szobrára, vagy feszületére lőttek.

15. AKIK A KERESZTRE LŐNEK, — MEGTÉRHETNEK-E?

Az én nagybátyám, — beszéli P. Abel S. J. — oly szerencsétlen volt, hogy körülbelül 15 éves korában valahol hallotta, hogy Napóleon Oroszországba indul éppen 1812-ben, és önkénteseket keres. Azonnal elhatározta, hogy elmegy. Titokban elcsente nagyatyám fegyverét és gyakorolta magát a céllövésben. S tudjátok-e, hogy mit választott céltáblának? Sajnos! az én atyám és az ő öccse is ilyen szellemben nevelődött. Senki sem fog tehát azon csodálkozni, hogy az én említett nagybátyám a céllövés begyakorlására céltáblának egy keresztet választott ki. Teljesen szétlőtte a keresztet 15 éves korában. Bizony, ez az én nagybátyám 15 éves korától 72 éves koráig templomot nem látott, kivéve a bajor király nevenapján, amikor mint katonának, ki kellett rukkolnia. A legborzasztóbb gúnyolója volt a vallásnak és kicsúfolta mindazokat, akik valamicskét hittek, így az édesatyámat is, aki később megtért.

Mikor az én nagybátyám 72 éves lett, atyám váratlanul sürgönyt kapott: „Siessen, testvére haldoklik.”

Atyám zavarodtában nem nézi meg, hogy honét jő a sürgöny, hanem rögtön arra az istentelenre gondol: „A Maxi haldoklik! Az első gyorsvonattal Münchenbe utazik testvére halálos ágyához. Csengett az ajtón és Maxi maga jön ki. Atyám, aki Maxi gúnyolódásait megszokta, mérgesen rákiált: Hát tudd meg, Maxi, ilyen gúnyt mégsem űzhetsz velem, nézd ezt a sürgönyt: „Siessen, testvére haldoklik.” — Maxi elolvassa, nézi s aztán szól. „Hja, nézd csak te, ez a sürgöny *Holzkirchenből* jött és nem Münchenből. Itt Vilmos testvérünkről van szó.” Csakugyan, a sürgönyt

Holzkirchenben adták fel. Most rohan édesatyám Vilmos halálos ágyához. — Ámde, a sürgöny szavai: „Siessen, testvére haldoklik“, Maxi nagybátyám fejébe fúródott, nem hagyott neki békét. Sürgönyileg magához kérte az én édes bátyámat, aki szintén pap. — Amikor Münchenbe érkezett, így szólt hozzá: Szeretném nálad életgyónásomat elvégezni. Nem tudom, mi van velem. Aztán testamentumát is megszerkesztette, amelyben mindenkitől bocsánatot kér, akiket életében vallásgúnyolásaival megbotránkoztatott.

Három hétre rá, az életgyónás után, hirtelen meghalt. Oh végtelen irgalmas szívű Jézus!

Ez a megrendítően szép példa is növelje reménységünket és ne essünk sohasem kétségbe, még a legborzasztóbb bűnösök felett sem.

Az Úr Szívének szeretete végtelen!

A szeretet a legnagyobb hatalmasság. Erről gyönyörűen ír a francia P. Félix S. J., Párizs igen tapasztalt szónoka.

„Az egyházi szónoklásban a szeretet nélkülözhetetlen. Ebben a szent Ige ellen fellép az ész büszksége, az előítéletek, a szenvedelmek, a szívbe rögzített legtitkosabb s a legmélyebben gyökerező ösztönök. *És mégis oly nagy a szeretet hatalma, — a szeretet Jézus Krisztushoz és a lelkekhez, hogy mihelyt az a keresztény szónoklatban megnyilatkozik, minden meghajlik előtte, még a legbüszkébb fejek is lekonyulnak, hogy fölényét elismerjék . . .* Ha tehát a szó által dolgozni akarunk, ha szavunk hatalmas akar lenni, hogy jót vigyünk az életbe, hogy ébresszük a lelkiismereteket, hogy oly sok áldozatát a pokolnak visszragadjuk . . ., hassunk tulajdon szívünkre, lobbantsuk azt lángra a szeretettel s ezt a szeretetet merítsük az Ő élete forrásából, élvén egészen és állandóan az imádásraméltó Jézus szerető Szívében!” (P. Félix S. J. Schleining 1. c. 60.)

Úgy van! A dolog természete hozza azt magával. Jézus szentséges Szíve az ő tisztelőinek külön is megígérte, hogy a szeretet hatalmával rendelkezni fognak még a legmegrögzöttebb bűnösökkel szemben is.

Csak használnók ezt a hatalmat s elmennének vele keresni az eltévedt juhot. Biztosan megengedné, hogy váliainkra vegyük és hazavigyük!

16. DE A SZERETET MENJEN UTÁNUK, AMINT A JÓ
PÁSZTOR TETTEI

Sok, sok jó papnak és szerzetesnek és világi hívőnek igen szomorú a lelke, amikor hallja a szörnyű gyilkosságokat, rombolásokat Spanyolországban. A legszomorúbbak mégis — gondolom — a miatt, ami az Úr Jézus szentséges Szívének, a legkönyörületesebb Megváltónak is a legeslegjobb fája, hogy ott mostanság — legalább a látszat szerint — *seregestől* a sátán hatalmába kerültek a halhatatlan lelkek s a széles úton mennek, amely a kárhozatba vezet. Máshol is a nagyvilágon milliók és milliók, itt hazánkban is száz-ezrek vannak szociáldemokraták, vagy titkon kommunisták, akik szintén azon a széles úton járnak, amely a kárhozatba visz.

A legélesebben nyílalik a nemesebbek lelkébe az a tudat, hogy ez megtörtént *azért is*, mert hosszú évtizedeken át, — hogy történt és hogy nem történt, de megtörtént, — általában nem igen akadtak, akik a jó Pásztor nyomdokaiba léptek volna és utánuk mentek volna ezeknek az eltávolodott keresztényeknek mindjárt akkor, amikor elmaradozni kezdtek a templomtól, az évi szentgyónástól és áldozástól, amikor érvénytelen házasságot kötöttek, amikor a vallástalanság útjára léptek. Ha akkor akár egy jó pap, szerzetes, szerzetesnő, akár egy jobb világi hívő elment volna a lakásukra és szeretettel vette volna őket egyenkint elő, másként alakulhatott volna lelkületük. És ha *egyszer* nem sikerült, hajtotta volna azt a pásztort a szeretet, hogy *ismét és ismét* betekintsen az elveszett juhokcsá-hoz, amint azt az ellenség agitátorai, agitátornői megszokták tenni, — akkor annyian bizonyára nem pártoltak volna el és nem vesztek volna el.

Az kétségtelen, hogy az Úr Jézus szóval és pél-

dájával a lelki pásztorkodásnak a mai napig is érvényesíthető legeslegjobb módjait tanította. Oh csak követnék azokat egyháziak, világiak!

Ő tanított *először* templomokban, azután bármilyen nyilvános helyen (hegyen, völgyön, mezőn, tengeren, utcán, hajón, piacokon, főleg Kafarnaumban). *Másodszor* tanított magánhelyeken, ú. m. házakban, családokban. A családokat igen szerette látogatni és ott tanítani. Ilyen helyekre még meg is hívatta magát, csak hogy taníthasson. Nemcsak a jóhírű családokat tisztelte meg, hanem a bűnösökhöz is betért, még étkezett is velük. Mert a bűnösökhöz betért és a bűnösökkel érintkezett, hogy őket megtérítse, azért az álszent papok és farizeusok nehezteltek rá, nem jól vélekedtek róla, zúgolódtak ellene, „hogyan fogadja a bűnösöket és együtt eszik velük”. (Lk. 15, 1—7.) De az Úr Jézus nem törődött velük, sőt rájuk pirított az elveszett juhról és az elveszett drachmáról (Lk. 15, 1—10.) szóló példabeszédekkel.

Az Úr Jézus lényeges pasztorációs módjához tartozik tehát mind a kettő: foglalkozni azokkal, akik önként keresik fel az Urat, ezek a jók, vagy jobbak; de éppen úgy, sőt méginkább járni azok után, felkeresni azokat, akik bármily okból önként nem jönnek az Úrhoz.

Már most mi évtizedek óta követjük az Urat és gyakoroljuk a pasztorálást azokkal, akik önként jönnek. Ezekkel szemben kiválóak vagyunk, sőt beteges iramban és még betegesebb túlzásokkal annyira pasztoráljuk őket, hogy nem mond az valótlanságot, aki állítja, hogy a jókat szinte agyon-pasztoráljuk.

Viszont, évtizedek óta általában nem követjük az Urat és nem gyakoroljuk a pasztorációt azoknál, akik önként nem jönnek hozzánk, sőt fáznak a templom, a pap látásától is. Nem megyünk keresni az elveszett juhót és az elveszett drachmát. Csakis így keletkezhe-

tett az a folyamat, amely most már szinte tengerévé dagadt a formális és materiális hitehagyottaknak.

Újabb időkben — bizony — legyöztek bennünket a buzgó protestánsok, akik oly találékonyak és áldozatosak, hogy már 80—120—200 hívőjük részére vállalják a költségeket és templomot építenek nekik, papot tartanak el számukra. Sőt az ő pasztorációjuk kisegítésére egyre-másra diakonisszákat alkalmaznak és fizetnek is, akik *családról-családra járva gondozzák a híveket és visszatérlegetik az elveszett juhokat*. S mert mi katolikusok nem követjük az Úr Jézus példáját és nem megyünk keresni az elveszett juhokat, állítólag nincs pénzünk fizetni olyan diakonissza-féléket, pedig már négyféle ilyen női szervezetünk is volna, — hát sajnos! — nem egy helyen a protestáns diakonisszák *átpártoltatják az elhanyagolt katolikus híveket a protestáns hitre*. Ezt hallottam öt katolikus paptól.

Bizony, igaza van a Szentatyának, hogy „*a keresztény hívek szeretete megfogyatkozott*“. S a megfogyatkozott szeretetnek egyik sajátos tünete az, hogy még a keresztény élet gyakorlásába, a tökéletességre való törekvésbe is *bizonyos titkos önzés lopódzott be*, az *egocentrizmus*, az *önközpontiság*, amely megmérgezi az egész belső életet és magával hozza, hogy az „*agyonpasztorálás*“-nak nincsen meg a megfelelő kamatja, azaz nincsenek vagy kevesen vannak tökéletesebb keresztényeink és hasonlók, akik *belenyúlnának az élet alakulásaiba*. Úgy látszik, hogy mégsem fizeti ki magát az, hogy, mondjuk, 10 ezernek jut vasárnap délelőtt 10 szentmise is, vagy húsznak 2—3 szentmise is és jut gyóntató 4—5 is, de ezektől ötven, száz kilométer távolságra még 50—100,000 hívőnek sem jut egyetlen szentmise sem és egyetlen gyóntató sem. Ez így van. Ez azonban nem nyereséges, hanem veszteséggel járó lelkigondozás. Ilyen pasztorációs példát sem az Úr Jézus, sem a szentek nem adtak nekünk, hanem

éppen az ellenkezőjét. A 99 igazat otthagyják és mennek keresni az egy elveszett bűnöst. A mi esetünkben nem is volna szükséges az, hogy 10.000 jónak egyik-másik vasárnap ne legyen szentmiséje vagy gyóntatója, hanem csak az, hogy ne legyen annyi és jusson nem egy bűnösnek, de nyolcvan és százezer bűnös közül legalább 10.000-nek egy-egy pap, aztán egy templom is. Avagy ez a követelmény a szeretetnek nem a leg-egyszerűbb követelménye-e?

Ime, mennyire szüksége van még a jobb keresztényeknek is, hogy legyen előttük egy erőteljes és mégis igen gyöngéden vonzó példa, amely kivonja őket a túlzóan önhasznú, vagy önző vallásosság, vagy önző tökéletességre való törekvés finom alanyiságából, hogy kilépve önmagukból, hajtsa őket az Úr Jézus objekív szeretete a lelkek szeretetére is úgy, hogy fájjon nekik az és szinte ne akarjanak egyszer második szentmisét hallgatni és egy napon nem áldozni, hogy annyi ezer és ezer kereszténynek is jusson, akik az alkalom híján is elvesznek, elkárhoznak.

Az elveszett juh keresésében, az *egyesekre* való ráhatásban, a *családokban* lefolyó csendes, de annál mélyebb pasztorációban, a karitatív és szociális munkában, a hitoktatásban, stb. az Úr Jézus Szíve szeretetétől égő nők talán még többet tehetnek, mint a férfiak és még a papok maguk is. Erről tanúskodik az apostoli és ősegyház élete. Fennen hirdeti ezt Szent Ágoston, Aranyházájú szent János még inkább.

Ne essék ki emlékezetünkéből, hogy a szociáldemokrácia és kommunizmus mily nagy súlyt helyezett a nőkre. Ezek romlásával elpusztul a keresztény világ-szemlélet utolsó menhelye is. Nincs kétség abban, hogy a kommunisták visszatérítésében nem csekélyebb szerep jut a nőknek, mint a régi pogányság megtérítésében is volt. Csak örvendeni lehet annak, ha nők közül

számosan annyira szeretik az Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletét.

A jó Pásztor lelkeket szomjúhozó Szíve indítson meg mindnyájunkat, hogy — rajta! menjünk Vele keresni az elveszett juhokat. Lesz nagy öröm égben-földön!

17. KÉT FIGYELMEZTETÉS.

Hogy az Úr Jézust az elveszett juhocskát kereső apostoli útjain nagyobb meggyőződéssel, bátorsággal és kitartással kövessük s a csalódások egyhamar le ne törjék akaratomkat, előbb tisztába kell jönnünk néhány titokzatos dologgal, amellyel ezen a területen találkozunk.

Az *első* az, hogy *Egyház és keresztényüldözések kisebb-nagyobb időközökben* mindig voltak és lesznek. Ezt az Úr Jézus nyíltan és határozottan előre megmondotta, megjövendőlte. „Emlékezzetek meg beszédemről, melyet én mondtam nektek: nem nagyobb a szolgálata az uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak . . .” „Ezeket szólottam nektek, hogy meg ne botránkozzatok. A zsinagógákból kizárnak titeket, sőt eljő az óra, hogy mindaz, ki megöl titeket, szolgálatot vél tenni Istennek.” (Ján. 15, 20; 16, 1—3.) „Elárulja pedig a testvér testvérét halálra és az atya fiát, és a gyermek szülői ellen támadva és halálra viszik őket.” (Mt. 10, 21.) „És gyűlöletesek lesztek mindeneknél az én nevemért, aki pedig állhatatos lesz mindvégiglen, az üdvözl.” (Mt. 10, 22.)

Ebből a tanításból kettő következik: az *egyik*, hogy most sem szabad különösnek találnunk, csodálkoznunk, megbotránkoznunk azon, hogy Mexikóban, Spanyolországban, Oroszországban még véresen is, sőt részben Németországban, de még nem véresen üldözik katolikus testvéreinket. Rá kell emlékeznünk az Úr Jézus jövendöléseire, eleven hittel imádnunk kell a titokzatos isteni Gondviselést, amiért ilyen véres üldözéseket megenged. Sőt, mert most olyanok az idők, hogy nálunk is hasonló üldözés törhet ki, a legalázatosabban kérjük az Úr Jézus végtelen jóságát, hogy ha lehetséges, tartsa távol tőlünk azt a keserű kelyhet, de ha nem lehet,

kegyeskedjék minket mindnyájunkat megerősíteni a vértanúk erejével, hogy hittagadás nélkül helyt tudjunk állni az üldözésekben. Végül az igazi keresztény részvevő szeretet indítsa minket arra, hogy sokat imádkozzunk, szentmiséket mutassunk be, egyéb jócselekedeteket ajánljunk fel, hogy nevezett országokban katolikus testvéreinket erősítse Isten a hitben a vértanúhaláláig s az ő szorongatásainak rémidejét meg rövidíteni kegyeskedjék.

A jelen üldözésekből, minthogy azokat az Úr Jézus megjövendölte és megmondotta, hogy ezek az üldözések az ő nevéért, a vallás ellen való gyűlöletből történnek, meg kell *másodszor* tanulnunk, hogy az üldözések igazi okát ne másban keressük, mint abban, hogy az Úr Jézus vallását, Egyházát, papságát, az ő hű tanítványait és híveit gyűlölik azok a szerencsétlen keresztény, vagy pogány emberek, akik saját érdekeiknek ellenségét látják Istenben, Krisztusban, Egyházban, vallásban stb.

Igen, *a gonoszság titka már* munkálkodik (II Tessz. 2, 7.), azaz Krisztus idejében és azóta is voltak emberek, akik a sok vétkezés által megkeményedtek, csökönyösen a Szentlélek ellen tusakodván, teljesen a gonoszlélek hatalmába kerültek, úgyhogy Krisztus-, Egyház-, Isten-, kereszténygyűlölökké lettek, — akiknek őrzőngő öröme telik abban, ha tűzzel-vassal pusztíthatják mindazt, ami Istennel, vallással összeköttetésben van. Azért mondja az Úr Jézus az ő hóhérainak, hogy „ez a ti órátok és a sötétség hatalma”. (Lk. 22, 53.) Kétség nincs abban, hogy Isten titokzatos gondviselése megengedéséből egy ilyen órában élünk mi is, amikor a sötétség hatalma vakmerőbben erőszakoskodik.

Mindebből következik *a másik* igen fontos figyelmeztetés, hogy ne hagyjuk magunkat Szent Pál tanítása szerint (II Tessz. 2, 2.) hamar elmozdítatni meg-

győződésünktől, sem elrettentetni akár holmi jövődőlő lélektől, akár beszédétől, vagy írástól, hogy „immár nincs ereje sem Krisztus vallásának, sem Egyházának, sem papságának, mert ilyen eseményeket nem képes megakadályozni még szintiszta katolikus országokban sem”; mert nem tudta megcsinálni az elnyomott munkások és nép javára a szociális reformokat sem stb.

Akik így beszélnek, írnak, azok először is Jézus jövődőlésében aligha hisznek. Mi pedig higgyünk!

Azután ott vannak más országok, amelyekben nem kötötték úgy gúzsba az Egyháznak és papjainak kezét, szabad működésüket nem akadályozták meg úgy, mint Spanyolországban, azokban az államokban nincsenek hasonló bajok, vagy ellen tudják súlyozni a kommunisták aknamunkáit. Ott van például Írország, habár a nép szegény, de mert a vallásos nevelésben szabad keze van az Egyháznak, sőt az állami hatalom is az Egyház működését mindenben segíti, így a katolikus írek az Úr Jézus tanítását szívükbe fogadhatják s bántódás nélkül a szerint élhetnek, azért lehetetlenné vált náluk a kommunizmus minden próbálgatása. Minden ír család fel van ajánlva Jézus Szívének; a kép előtt mécses ég, ezen kép előtt az egész család, élén az atyával, naponta imádkozik. Viszont biztos forrásból tudom, hogy Spanyolországban el volt készítve az Egyház részéről a szociális reformtervezet, amely a munkások helyzetét ideálisan rendezte volna, ámde a kapzsi gyárosok kemény szívéen megtört az és megbukott. Szerzőjét, — egy szerzetes papot, e miatt számkivetettek. Az egyéni szabadság bűnös használatáért pedig sem Istent, sem Egyházat felelősségre vonni nem lehet, azért egyedül felelős a bűnös ember maga.

Az Egyház ellen felhozott okok nem igazak, más példák is bizonyítják. A római birodalomban ugyan miért üldözték Krisztus Egyházát és tagjait? Hisz az Egyház éppen a rabszolgaság, a nép közismert fel-

szabadítója volt? Tehát nagyon is szociális volt. Hát Japánban, Angolországban, még legújabban Franciaországban is, sőt most Németországban ugyan miért üldözték és üldözik az Egyházat? Csak nem szociális okokból? Ki meri azt állítani? Hát miért? Mert nem kellett nekik és nem kell Krisztus, az Egyház, a katolikus vallás, azt ellenségnek nézik, az ellenséget pedig gyűlölni és elpusztítani, vagy lehetetlenné tenni szokás.

Még többet is kell állítani. Az Úr Jézus már csak szeretett, már csak jót tett, már csak egyénileg is a legistenibb módon pasztorált, és mégis üldözték és felbujtatták ellene azt a népet magát is, amely Őt két ízben királlyá akarta kikiáltani s amely előjáróival együtt meggyilkolta Őt. Tessék ezt megmagyarázni! Igen, ez a gonoszság feneketlen misztériuma! Hát azokat a jezsuitákat, akik Délamerikában 150 éven át a „Reductiókat” megalapítva még a protestáns történetírók vallomása szerint is a lehető legjobb szociális életviszonyokat teremtettek az indiánoknak, mondom, ezeket a jezsuitákat *miért* üldözték Pombal, Aranda akkori portugál és spanyol diktátorok másokkal együtt? Erre sincs más felelet, amint nincs más felelet egyetlen egyházüldözésre sem, csak az, hogy az a gonoszság feneketlen misztériuma, amely gyűlöli az Úr Jézust és mindazokat, akik őszintén az Úr Jézussal tartanak. Oly gonosz vakság ez, vagy vak gonoszság, amely képes a napot is az égről letagadni, képes Jézus csodái láttára, vagy a lourdesi csodák láttára is nem hinni s azt inkább az ördög művének bélyegezni, mintha az ördögöt lehetne Belzebubbbal kiűzni.

Ezek a való tények kell, hogy óvatosakká tegyenek minket oly nyilatkozatokkal szemben, amelyek jó, vagy rosszhiszeműleg az Egyházat akarnák a spanyolországi vérengzésekért és pusztításokért felelőssé tenni.

Egy okot mindnyájunknak el kell fogadnunk, amely engem, téged, őt és mindnyájunkat felelőssé

tesz legalább részben, az, hogy általában *nem él, buzog, dolgozik bennünk oly szeretet Isten és felebarátunk iránt, mint amilyennek a keresztényeknél lennie kellene.* A Szentatya is, — amint már hallottuk, — idézett körlevelében felemlíti, hogy a „*hívek szeretete megfogyatkozott*“. A kapitalizmus gazdasági bűnei mellett bizonyítják ezt a szovjet és a spanyol kegyetlenségek is, bizonyítja az a tömegnyomor is, amely még keresztény államokban, községekben is megvan.

Ha ezt a hibánkat alaposan megjavítjuk legalább mi, még hívő katolikusok, akkor az istentelen kommunizmusnak a méregfogát kihúztuk.

Hogy mivel és hogyan javítsuk meg a mi megfogyatkozott szeretetünket? — azt a Szentatya ugyanazon körleveleiben, amelyekről eddig szó esett, megmondotta: a Jézus szentséges Szíve tiszteletének buzgó gyakorlásával, amely magában foglalja a legeslegjobbban az Úr Jézus és a felebarát iránt való szeretetet, és *pedig a cselekedetekben* megnyilatkozó szeretetet.

Ha a mi szívünk egyszer lángra lobban az Úr Jézus végtelen szeretettől égő Szívén, akkor ez a szeretet nem fog nekünk békét hagyni, hanem szinte üzni, kergetni fog minket, hogy ne ismerjünk semmi akadályt és nehézséget, hanem mindent kíséreljünk meg a kommunisták megtérítésére.

Rendületlenül fogunk tudni bizodalommal lenni az Úr Jézusnak, a mi legirgalmasabb Megváltónknak Szíve végtelen szeretetében és hatalmában, amellyel beteljesíti a mi szerény működésünkben is ígéreteit, hogy „a bűnösök az ő Szívében az irgalom forrására, tengerére találnak, még a legmegrögzöttebb és a sátán hatalmába került bűnösöket is nekünk fogja adni“.

Jézusom szentséges Szíve, bízom benned!

Jézusom szentséges Szíve, adj nekem lelkeket!

Jézusom szentséges Szíve, uralkodjál ellenségeid minden acsarkodása ellenére is!

Ezen füzettel elejétől fogva az volt a célom, hogy a kedves olvasónak bebizonyítsam, hogy az Úr Jézus végtelen irgalmas Szíve meg akarja menteni a szociáldemokrata, kommunista, anarchista, szocialista tömegeket is, millió és millió keresztényt, akikért szintén szenvedett és meghalt, akiket végtelenül szeret, s akiket boldog gyermekeinek akar látni e földön és akikkel együtt akar élni boldogan az örök szép mennyországban.

Amint már imént mondtam, hogy az igaz és jó keresztény és felebarát tétlenül nem nézheti, hogyan rohannak milliók és milliók az örök kárhozat felé, néhány gondolatot akarok már most felvetni, amelyek utat-módot jelölnek meg, hogyan segíthetünk az Úr végtelen szeretetének ezen eltévedt juhainak visszatérésében.

Szemügyre kell vennünk — legelőször — ezeket a mi szerencsétlen felebarátainkat.

A kommunisták között vannak megrögzött, a sátántól szinte megszállott vezérek, akiket jobb belátásra bírni alig lehetséges. Ilyenek kevesebben vannak. A vezetők is, a bizalmi emberek is többé-kevésbbé telivér kommunisták, fanatikusok, akiket megközelíteni szintén nem könnyű dolog, de már valószínűbb, mint a vezéreket. Ezek együtt képezik a kommunisták magját, vezetőségét; számszerint úgy egyharmadrészt teszik a kommunisták összességének. A többi kétharmadrész alkotja a kommunista tömeget, a nyáját. Ezek jórészen félrevezetett és nem rosszlelkű emberek. Számosan vannak közöttük, akik csak úgy kényszerűségből tartoznak hozzájuk, mert egyfelől hosszú éveken át szakszervezeteiknek fizettek, tehát odakötik

őket öregségük, rokkantságuk, balesetük, betegségük, munkanélküliségük esetére a biztos pénzsegélyek; másfelől az a körülmény, hogy nem lévén Magyarországon még törvénybe iktatva „a munkaszabadság”, tényleg a nemszervezett szakmunkás több szakmában egyáltalán nem kap munkát, más szakmában pedig nehezen jut alkalmaztatáshoz. Igen sokan tartoznak hozzájuk azért is, mert kiskoruktól fogva szociáldemokrata kommunista légkörben éltek, nevelkedtek fel, mintegy családi örökségképen kapták meg a marxista gondolkozást s talán még sohasem találkoztak más világnézetű jó emberekkel, akiktől a kereszténységről helyes útbaigazítást kaphattak volna. Ők maguktól csak idegenkedni tudnak paptól, templomtól, jó hívektől, sőt azokat munkásmozgalmak legnagyobb ellenségeinek tekintik, akiket gyűlölniök kell, mert bölcsőjüktől fogva ezekről szüleiktől, ismerőseiktől csak rosszat hallottak.

Mindebből világos, hogy őket megközelíteni igen nehéz lesz, főleg a vezéreket.

Hogyan történjék ez a megközelítés, előadom tapasztalataim alapján gondolataimat.

Aki ilyenfajta embereket akar közelebb hozni az Úr Jézushoz, kell, hogy nagyon átérezze *tehetetlenségét*. Kell, hogy átértse, hogy ha már minden megtérés az isteni kegyelem egy-egy csodája, akkor az ily nagy bűnösök bűnbánata pláne igen nagy kegyelmi csoda-számba megy. Nem mertem volna arra még csak gondolni sem, hogy ezt a füzetet megírjam, ha meg nem ismertem volna Jézus szentséges Szíve tiszteletét, a pápák tanítását arról s azonfelül a gyakorlati életben is meg nem tapasztaltam volna, hogy a Jézus Szíve-tisztelet, a havi első vasárnapi és pénteki ájtatosságok mennyire vonják, hozzák vissza a nagy bűnösöket az Istenhez!

Legelőször is tehát sokat kell imádkozni, buzgón

áldozni, sok belső és külső önmegtagadást kell felajánlani, *sokat* kell engesztelni az Úr Jézus szentséges Szívét ezekért a bűnösökért. Szinte erőszakot kell gyakorolni a végtelen irgalmasságon, hogy kegyeskedjék azon ígéreteket teljesíteni, amelyeket az Ő Szíve tisztelőinek adott a bűnösök megtérítésére. A leghathatósabb eszköz az, hogy szentmiséket mondatunk és hallgatunk Jézus szentséges Szíve tiszteletére ezen nagy bűnösök megtérítéséért.

Másodszor — jelentkezzünk vagy a plébános úrnál, vagy az egyházközségi szociális és karitatív szakosztályok vezetőinél, s kérjük, hogy vegyék igénybe szolgálatunkat, főleg azon hívek látogatásánál, akik kommunista hírben állanak.

Harmadszor — miután jóideig sokat imádkoztunk, a szent őrzőangyalok kíséretében meglátogatjuk csakis azon kommunista családokat, amelyekről előbb kerülő utakon megtudtuk, hogy valamiben szükségét szenvednek, vagy betegük van. Első, második, vagy több látogatásnál még nem hozakodunk elő vallásos dologgal, hacsak ők nem kezdik el. Kérdésükre, hogy ugyan miért jöttünk, mit akarunk, válaszoljuk, mert hallottuk, hogy szükségben vannak, vagy, hogy beteg van a háznál. Helyszíni szemle után szerezzünk okvetlenül nekik valamely segílyt.

A látogatásoknál már jóelőre készüljünk el, hogy akárhogyan is fogadnak minket, még ha gorombáskodni is fognak, még ha ki is dobna minket, igen alázatosak leszünk, okvetlenül türelmesek. Ha nem kívánják szolgálatunkat elfogadni, akkor szelíden és udvariasan bocsánatot kérünk, hogy alkalmatlanok voltunk, jelentsük ki, hogy igazán más célunk nem volt, mint hogy felebaráti szeretetet gyakoroljunk. — Távozáskor ne maradjon szívünkben semmi neheztelés, hanem ezen családért még többet imádkozzunk és zörgessünk az Úr szerető Szívénél: „Jézusom

Szíve, szentséges véred ontására kérlek, add nekem ezt a családot. Jézusom szentséges Szíve, bízom Benned!" Ne is kételkedjünk, hogy ha kitartunk, előbb-utóbb éppen ezt a családot nekünk fogja az Úr adni.

Negyedszer próbálkozzunk más családnál — mindaddig, amíg akad egy család, amely befogad. Eleinte ne is foglalkozzunk több családdal, mint amennyit győzünk meglátogatni és segíyezni, vagy segílyeztetni. Aki sokat markol, keveset fog. Minden alkalommal szánjunk időt arra, hogy *a gyermekekkel foglalkozzunk*. A szülőknek ez nagyon tetszik. Ezeknek adjuk egy idő múlva Jézuska Szíve képét. Magyarázzuk meg a szülők, főleg az édesanya füle hallatára a gyermekeknek, hogy ki az a Jézuska, hogy szereti a gyerekeket, stb. stb. Soha, sohasé szidjuk, gyalázzuk előttük a szociáldemokratákat és kommunistákat. Ne is hozzuk szóba őket mindaddig, amíg nem tapasztaljuk, hogy az atya és az anya, vagy legalább az egyik közülük már ad ránk, bizalommal van irántunk. Ha azonban ők előbb kezdenék el, mi kérdéseikre válaszoljunk. De sohasé vitatkozzunk velük, sohasé használjunk megbélyegző, megvető, lekicsinylő, vagy gúnyos, kifiguráló szavakat, hanem inkább szeretettel világosítsuk fel őket, adjunk nekik ezen problémákról tárgyaló jó könyvet olvasásra.

Beszélgetés közben hangsúlyozzuk előttük, hogy soha senki sem szerette úgy a munkásokat, a népet, a szegényeket, az özvegyeket, árvákat, betegeket, rokkantakat, aggókat, nyomorultakat, mint az Úr Jézus Krisztus és utána a keresztény katolikus Anyaszentegyház, éspedig a *hivatalos* keresztény Anyaszentegyház. Mert azt meg kell engedni nekik, hogy voltak időszakok a keresztény katolikus Egyház életében és voltak kevesebben-többen az egyházi személyek közül, akik elvilágiasodtak, sőt erkölcsileg is lezüllöttek és akik nem törődtek egyik legfontosabb

hivatásbeli kötelességükkel, a karitatív és szociális feladatok teljesítésével. A hivatalos Egyház azonban, nevezetesen a pápák, állandóan és kitartóan védtek éppen a proletárokat. Legújabb időben is főleg XIII. Leótól kezdődőleg folyton sürgették a proletárok megváltását. Adjuk nekik elolvasásra XI. Pius pápának a szociális kérdés megoldásáról szóló apostoli körlevelét. Mutassuk meg nekik abban azon helyeket, amelyekből kitetszik, hogy lehetetlenség el nem ismerni, hogy senkifia jobbat, többet bölcsen és romboló forradalom nélkül a proletároknak javára tenni nem akarhat. A forradalom pillanatra többet adhat talán, de állandóan nem. Ugyan mit kapnak az oroszországi munkások, parasztok, a nép? Rosszabb rabszolgaságot, mint amilyen volt a görög és a római.

Az bizonyos, hogy aki főleg a gyári munkások közé megy kijózanító, térítő munkát végezni, annak jól kell ismernie az ő eszejárásukat és a marxista-kommunista főelveket, azok megcáfolásával együtt. Azonban ezen a területen is tapasztaltam, hogy alig kerül komoly vitatkozásra a dolog, ha még előbb megtapasztalják részünkről a szeretetteljes és önzetlen bánásmódot, szíves megsegítést, vigasztalást, együttérzést. Itt is áll az, hogy előbb térít a szeretet gyakorlása, mint a vitatkozás, vagy még a csodák művelése is.

Ne féljünk és ne restelkedjünk, mihelyest csak némileg is összeemelegedtünk a családdal, megoktatni őket a Jézus Szíve tiszteletéről, annak ígéreteiről, s hogy — az isteni és emberi szeretetnek ezen tiszteletével akar a kegyes Megváltó éppen a munkások, a proletárok, a nép szociális helyzetén okvetlenül segíteni. Láttassuk be velük, hogy nincs értelme annak, ha helyzetükön segíteni akarnak, akkor hitetlenekké, osztályharcosokká, szociáldemokratákká, kommunistákká, anarchistákká válnak. Nincs értelme annak sem, hogy

a zsidó intellektuelek terrorja szolgálatába szegődjenek, hanem inkább álljanak *ők maguk* össze, *magukból a munkásokból* képeztessenek ki értelmes ügyvezetőket, sőt vezéreket is úgy a férfiak, mint a nők közül — ezt kívánja a Szentatya is — s gondoskodjanak ügyeikről *saját* vérükből, családjukból származott személyekkel. Hogy mindez sikerüljön, tiszteljék buzgón Jézus Szívét!

Mi magunk is, akik ily irányban közöttük dolgozunk, figyeljük meg őket s mihelyest észre vesszük, hogy ez, az közülök, férfiú és nő, fiú és leány ügyesebb, vezető-, vezérlő-, szervezőképességeket mutat, oktassuk őket tüzetesebben és használjuk fel őket mint munkatársakat az apostolkodásra. Szintúgy tegyük az ilyenekre figyelmesekké a plébános urakat, vagy az egyházközségi és Actio Catholica vezetőket.

Feltűnő dolog az, hogy a legtöbb Jézus Szívét tisztelő szövetségi tag éppen a bányatelepeken van. Ezek fele munkás férfiú. Eger proli-városrészében Vízyprépost-kanonok Úr Jézus Szíve-tiszteletével meghódította a proletárokat és az Úr Jézushoz visszavezette. Egy bányatelepen két leányszó, eltelve szeretettől az Úr Jézus Szíve iránt és bízva az Ő ígéreteiben, rövid időn belül 800 nőt és 500 férfit vett rá Jézus Szíve tiszteletére és megcsinálta közöttük a Jézus Szíve Szövetségeket. Tehát bízhatunk! Lesz eredmény!

Ötödször — proletárcsaládokba való bejutáshoz a kegyes Gondviselés Magyarországon igen kiváló eszközt adott a kezünkbe, — a *Szívárdistákat*. Ha valaki az Úr Szíve forró szerelmétől jobb belátásra akar bírni mentől több kommunistát, akkor megbeszélve a dolgot valamely iskola hittan-tanítójával, vagy az igazgatóval, alakítson a gyerekekből Szívárdát. Ezek a gyerekek okos, ügyes, buzgó vezetés mellett előbb-utóbb átváltoztatják szüleiket és a Gárdavezetőt magát is össze tudják hozni a szülőkkel. Amikor Mária néni-

vel megindítottuk az országban a Szívgárda-mozgalmat, sohasem hittük volna, hogy a jó gyerekek mily döntő hatást gyakorolhatnak szüleikre! Nagyítás nélkül merem leírni, hogy szinte csodával határos az, amit a gyerekek művelni képesek a jó Gárdavezetővel együtt. X gyártelepen, hírhedt kommunista-fészekben, alig 2 év alatt oly hatást értek el a Szívgárdista proli-gyerekek szüleiknél, hogy a szülők gyerekeikkel együtt egy vasárnapon Szűz Mária búcsúhelyén énekes misét mondattak, meggyóntak, megáldoztak. Hát hogyan bíznánk Jézus Szívében és az Ő ígéreteiben!

Hatodszor — hogy a már megtért kommunisták mit tegyenek azon fontos ügyükben, amely megélhetésüket és munkaalkalmaikat illeti, semmit se tanácsoljunk és tegyünk a plébánosnak, vagy az egyházközségi, vagy a Katolikus Akció vezetőségének megkérdezése nélkül. Ha ezen kérdésben bármit elhamarkodunk, vagy túlzottan követelünk, minden munkánk megbukhatik.

Hetedszer — igen jó kikezdés lehet az is, amellyel valamely családban főleg az édesanyát magunk iránt bizalomra ébreszthetjük, ha feltárjuk előtte, hogy meg akarunk vele igen fontos kérdést beszélni, az ő véleményét is megtudni és esetleg egy mozgalomhoz való csatlakozásra megnyerni, — természetesen semmiféle anyagi kötelezettség nélkül, — t. i. hogy a proli, vagy munkásanyák, nők hatalmas méretű mozgalmat indítsanak — azon jelszó alatt: „Az anya legyen a családé!” „Családi munkabér!” Ez a mozgalom azt célozza, hogy a családanyák leginkább otthon foglalkozzanak és a házi dolgokat végezzék, mert szűgyenletes és mindenáron kiirtandó visszaélés az, hogy családanyák a család-anya elégtelen munkabére miatt a házi teendők és különösen a gyermeknevelés elhanyagolásával bér-munkába menni kényszerülnek. „Tehát mindenképpen azon kell lenni, hogy a családanyák munkabére az

egész háztartás költségeit fedezhesse. Ha ez a mai viszonyok mellett még minden esetben el nem érhető, akkor *a társadalmi igazságosság követeli* az állapotoknak olyan újrászabályozását, hogy minden felnőtt munkás az említett mértékben kaphasson bért." (Quadr. A. 39. o.) — Ezen mozgalomba az eladó lányokat is be kell vonni, mert ez az ő érdekük is. Férjhezmenetelre csakis így lehet alapos reményük.

Ismét hangsúlyozom, hogy minden megmozdulásunknál a fődolog az, hogy ne magunkban bizzunk, hanem az Úr Jézus szerető Szívében és az Ő ígéreteiben. Mindamellett úgy imádkozzunk és dolgozzunk, mintha minden tőlünk függne.

Az itt ajánlott módszerrel aligha lesz oly katolikus férfiú vagy nő, aki legalább egy proli-családot nem vehetne pártfogásába. Sok idő igazán nem kell hozzá. A neves Szent Vince-konferenciák ezen célra elsőrangú missziót teljesíthetnek, hasonlóképpen a legkülönfélébb hitbuzgalmi egyesületek, legfőképpen a Jézus Szíve Szövetség, amely ilyen apostolkodásra született. Tartsuk szinte természetes dolognak, hogy ha mi még ennyi szeretetet sem akarnánk felebarátaink iránt tanúsítani, akkor azok hitüket veszítve, alkalmas eszközökké válnak a vörös agitátorok kezében, akik mint másutt, úgy nálunk is, mi ellenünk vonultatják majd fel őket. Isten ments!

A vallásos gondozás és némi, de bizonytalan szeretetadomány, habár a legfontosabbat és a legszükségesebbet elvégezte, mégis a jelen társadalmi válságok és főleg XI. Pius pápának a szociális gazdasági reformról szóló apostoli körlevele után *elkerülhetetlenné* vált az is, hogy szociálisan is segítsük, azaz társadalmi jobblétbe juttassuk az elszegényedett, a létminimum alatt élő, sőt nyomorgó tömegeinket. Ez kötelességünk nemcsak keresztény vallási, hanem úgy egyházi, mint hazafias szempontból is.

A jobbmódúak összességének súlyos bűnterhe alatt a szeretet és a társadalmi igazságosság nevében kötelessége a gazdasági szociális reform. Kötelessége legalább oly határok között, mint amilyeneket XI. Pius a Quadragesimo Anno apostoli körlevelében megvon. Ezen követelmények nem nagyok. A gazdagok és jobbmódúak igazán semmi károsodás nélkül elviselik.

Amely állam és társadalom még ezt a reformot is sajnálja felebarátaitól, valóban nemcsak nem keresztény, de még csak nem is humánus állam és társadalom. S ha a társadalom maga nem hajlandó önként meghozni a kis áldozatot, minden államnak jogában áll a reformokat kényszer útján életbeléptetni. Az botrány, hogy még mindig vannak oly szívtelen keresztények, s úgy látszik, hogy nemcsak nálunk, de világszerte is, akik szociális reformokat *önként* nem akarnak, sőt azokat az embereket, akik XI. Pius pápa reformjait komolyan veszik és azt tollal-szóval meghirdetik, holmi izgatóknak, sőt szocialistáknak, kommunistáknak merik bélyegezni!

Ezeknek szól egy belga katolikus lap cikke, amelyet a berlini katolikus egyházközségi lap, azután a bécsi Schönere Zukunft is átvett, amelyet én is idecsatolok mementoképen.

A belga katolikus folyóirat: Revue „Cité Chrétienne“ így ír az Egyház helyzetéről a mai szociális forrongások között s ezekkel szemben a katolikusok kötelességéről. „A mi időnk Egyházát az ő szociális tanítása és szociális akciója szerint fogják megítélni. Ez a tény egészen új. Előbbi időkben úgy tűnhetett fel, hogy olyas problémáknak, mint pl. az állam, tulajdon, munkásorganizációk, nemzetközi rend — stb. a hittel kevés tennivalójuk van. Ma azonban az Egyház erkölcsi tekintélye éppen ilyen természetű problémák megoldásától függ. A katolikusok még távolról sincsenek annak tudatában, hogy a dolgok tényleg

így állanak. Még igen nagy azok száma, akik még mindig úgy képzelik, hogy a vallásos élet főproblémája az, hogyan lehetne vasárnapi szentmisére a templomokat megtölteni. Valóság marad az, hogy a szentmise áldozata a keresztény élet középpontját alkotja, de a szentmise áldozata nemde Krisztus áldozata? De Krisztus áldozata a *szeretet áldozata*. És nincs igazi szeretet azon őszinte kíváncsiság nélkül és azon eredményes törekvés nélkül, hogy az emberiség konkrét, aktuális, véres szenvedéseire egy segítőeszköz végre megtaláltassék. A templomokat meg kell tölteni, amikor hívnak minket, de egyidejűleg kitérni bizonyos életkérdések megvitatása elől, amelyektől pedig számos katolikus — már az alapokban hibás, tősgyökeresen hibás fogalmakkal bír, — ezen eljárással — mondom — igaz, hogy közvetlenül a templombajárók számát talán megszoríthatjuk, ámde ugyanakkor még inkább és messzebbmenően az Egyház tekintélyének is ártunk, mert az emberiség nagy tömegét tőle eltávoztatjuk. — Hogyan higgye el a világ, hogy mi a mi hitigazságainkat való cselekedettel éljük, amikor mi a szociális területen csak holmi *lagymatag opportunizmusra* szorítunk azon időben, amelyben ezen problémák oly fájdalmasan és oly szorosan kapcsolódnak az igazságosság és a keresztény szeretet erkölcsi problémáival és amikor elkerülgetjük és nem beszélünk oly kérdésekről, amelyek minden lelket manapság valósággal nyugtalanítanak, s aztán bizonyos megvetésreméltó előítéletekkel és érdekekkel teletömve, mégis lelki nyugodtsággal tovább járunk a templomba? Már szinte betegek vagyunk attól, hogy minden embert ki akarunk elégíteni, mindenki kedve szerint akarunk tenni. Krisztus szelleme a *szeretet szelleme*, és nem a koncesszio szelleme. A szeretet első bizonyítéka marad mindenkor a bátorság az igazság iránt — még ha az áldozatot is követel nem egy „hűséges templomba-

járótól". Nem arról van szó, hogy az egész világot összhangozzuk, hanem hogy az igazságot megvédelmezzük." (Megjelent a Berlini Katolikus Egyházi Lapban is. Schönerer Zukunft 1936. Nr. 51. 1385. oldal.)

19. KOPORSÓNKAT ŐK FOGJÁK VINNI UTOLSÓ UTUNKON,
MERT A SZERETETNEK EMBER ELLENT NEM ÁLLHAT.

Az igazság pedig az, hogy amint egykor az antik pogányságot megtérítette a legirgalmasabb szívű Megváltó szeretetéből buzgón dolgozó és jótékonykodó szociális szeretete és igazságossága a keresztényeknek, így a mostani kommunistákban gyűlölködő és gyilkoló újpogányságot sem fogja más meggyógyítani, mint XI. Pius pápának a Quadragesimo Anno című enciklikájában elének tárt szociális reformjainak keresztülvitele, amelynek hatóerejét a Szentatya szerint az Úr Jézus Szívének megváltó szeretete s annak tisztelete képezi. Mihelyt ez a szeretet a buzgó papság és hívő sereg szívét lendíteni fogja a szociális szeretet diadalútja lelkes megfutására, a világ meg van mentve, a kommunizmus gyűlölete kialudt. Így volt ez régen, ma sem lehet másként.

Tűz van! Lángokban áll a világ a pokoli önzés gyilkos szeretetétől! Nem látjátok, nem halljátok, nem éreztétek már egyszer ebben az országban?

Jertek, oltuk Jézus Szíve leghatalmasabb és legboldogítóbb szeretetével! Akkor bizton reméljük, hogy a mi koporsóinkat is utolsó útunkon a megtért szocialisták és kommunisták vállukon fogják vinni, mint a Ruhr-menti Mülheimi plébánosnak, Jakobsnak tették, aki mint jó pásztor járt körül az ő szocialista és kommunista hívei között, mindegyikkel jót téve, amíg csak meg nem tértek.

„Ki a bölcs, aki ezeket felfogja és megértse az Úr irgalmasságait?” (106. zsoltár.)

1. A szent kommunizmus és Jézus Szíve. — Az orosz kommunizmus és Jézus Szíve. — Az istengyűlölet és istenszeretet. — „Ki a bölcs, hogy felfogja ezeket és megértse az Úr irgalmasságait?” 3
2. Jézus Szíve éppen a sátán hatalmába került emberek javára nyilatkoztatta ki magát. — A végtelen szeretet, az anyai szeretet a legnagyobb bűnösök iránt 6
3. XI. Pius pápa tanítása Jézus Szívéről a kommunisták megtérítésére 10
4. A kegyes Gondviselés adja a Jézus Szíve-tiszteletet a kommunizmus ellenszeréül 13
5. A keresztény szeretet nagy hatalma meghódítja az antik pogányságot 17
6. Hogyan térítette meg Asszisi szent Ferenc a XII—XIII. század kommunistáit? 23
7. Jézus Szíve szeretete még inkább megtéríti a jelen kommunizmust 28
8. Bátran hirdessük a teljes evangéliumot: az örömhírt 31
9. Aranyszájú szent János most prédikál 33
10. Legyünk őszinték és ismerjük be hibáinkat! Vissza az eredeti vallásosságához! 37
11. Első a lelki reform. — A szociális krízis elsősorban nem gyomor-, hanem lelki kérdés 45
12. XI. Pius még a Quadragesimo Annóban is első helyre teszi a lelki reformot a szeretet által 48
13. Ahol szeretet nincs, igazságosság sem lehet. A szabadság törvénye, az a szeretet törvénye 50
14. Csak a szeretet hozhatja őket vissza 52

- 15. Akik a keresztre lőnek, — megtérhetnek-e? . . . 55
- 16. De a szeretet menjen utánuk, amint a jó Pásztor tettel 58
- 17. Két figyelmeztetés 63
- 18. „Fiacskáim, ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem
cselekedettel és igazsággal!” 68
- 19. Koporsónkat ők fogják vinni utolsó utunkon, mert a
szeretetnek ember ellent nem állhat 79

